

TRIMITAS

VARŽYBOS: „TAKLIOJO ŠAULIO TAURĖ 2023“

9771392475004

1,99 €

ČIA UGDOMI LYDERIAI

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA

ŠTĪKIMYBĖ
KOVOS DVASIA
INICIATYVUMAS
PROFESIONALUMAS

WWW.LKA.LT

+370 682 31072

LKA.ATRANKA@MIL.LT

f @karoakademija

@lietuvos_karo_akademija

lietuvos karo akademija

© „Trimitas“, 2023
Leidinio indeksas 5291.
ISSN 1392-4753

Autorių dėmesiui - medžiagų
kitam numeriui laukiame iki
einamojo mėnesio 10 dienos
imtinai!

LIETUVOS ŠAULIŲ ŽURNALAS

TRIMITAS

2023 m. Nr. 9 (1377)
Tiražas 1000 egz.

Išleidžiamas
paskutinę kiekvieno
mėnesio savaitę.

ŠIAME NUMERYJE:

- 2 **LŠS KRONIKA.** Pasirašyta sutartis su Vokietijos ginkluotųjų pajėgų atsargos karininkų asociacija
- 3 **LŠS KRONIKA.** Kitokia rugsėjo 1-oji Šaukėnų V. Pūtvio-Putvinskio gimnazijoje
- 4 **VARŽYBOS.** „LŠS taikliojo šaulio taurė 2023“ | VALDAS KILPYS
- 8 **VIENI IŠ MŪSŲ.** Gynyba ne tik ginklu | DOVILĖ PUKERTAITĖ
- 10 **ATMINTIS GYVA.** Laisvės kovų architektas, įkvėpęs ir mokęs šaulius | AGNĖ ZALANSKAITĖ
- 14 **IŠMOKTOS PAMOKOS.** Užklupo audra arba perkūnija: kaip turėčiau elgtis | GABRIELIUS E. KLIMENKA IR EDUARDAS KLIMENKA
- 16 **TECHNOLOGIJOS IR GINKLAI.** Amerikiečių požiūris į ginklus. Statistika, nuomonės ir tendencijos | VALDAS KILPYS
- 18 **PLAKATAS.** Ginklų stotis CROWS M153
- 20 **INFORMACIJOS DŽIUNGLĖSE.** Kodėl žmonės tiki propaganda | GABRIELIUS E. KLIMENKA
- 22 **NUOMONĖ.** Apie kelis smegenų plovimo metodus | VALDAS KILPYS
- 24 **INSTRUKTORIAI KALBA.** Ainė Terleckė: „Geriausia motyvacija jaunesiems šauliams yra laikas, skiriamas jiems, - tikras ir nesuvaidintas“ | DOVILĖ PUKERTAITĖ
- 26 **GINKLO BROLIAI.** Jaunojo šaulio kelias vaikiną atvedė į Lietuvos karo akademiją | LINA VAITIEKŪNAITĖ
- 28 **SAJA.** Jungiant praeitį, dabartį ir ateitį | MARTYNA POVILAVIČIŪTĖ
- 30 **V. PUTVINSKIO-PŪTVIO KLUBAS.** Prisimenant Šaulių sąjungos atkūrimą | STASYS IGNATAVIČIUS
- 34 **ĮDOMIOJI ISTORIJA.** Elgetos Lietuvoje | BIRUTĖ MALAŠKEVIČIŪTĖ

Vyr. redaktorė Dovilė Pukertaitė
Kalbos redaktorė Sandra Balžekaitė
Korespondentas Valdas Kilpys
Dizainas Greta Janutytė,
Paulius Budrikis (CRITICAL)

Redakcijos kolegija:
Žilvinas Neliubšys (CV narys)
Aurimas Navikas (CV narys)
Augustas Žukauskas (CV narys)
Aušra Garnienė (LŠS Komunikacijos skyriaus vedėja)
Gabrielius E. Klimenka (šaulys)
Gertrūda Šitkauskaitė (neformaliojo švietimo mokytoja)
Irena Šalaviejiėnė (išėjusių šaulė)

Viršelio nuotrauka: Rokas Vedeckas

Leidėjas: Lietuvos šaulių sąjunga
facebook.com/sauliusajunga.lt

Adresas: Laisvės al. 34, LT-44240 Kaunas, Lietuva.
el. p. redakcija@sauliusajunga.lt

Kasdienes naujienas apie Lietuvos šaulių sąjungą
skaitykite oficialiame tinklalapyje www.sauliusajunga.lt

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių
nuomone. Rankraščiai negražinami ir nerecenzuojami.

Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvę.
Spausdino UAB „JUDEX SPAUDA“
Europos pr. 96C, LT-46351, Kaunas

Projektą „Visuomenė karo akivaizdoje: paradigmu
kaita“ (straipsnis: „Gynyba ne tik ginklu“, „Kodėl žmonės
tiki propaganda“) remia Spaudos, radijo ir televizijos
rėmimo fondas.

2023 m. skirta 4 000 eurų.

PASIRAŠYTA SUTARTIS SU VOKIETIJOS GINKLUOTŲJŲ PAJĖGŲ ATSARGOS KARININKŲ ASOCIACIJA

„Trimito“ informacija
NUOTRAUKA: Valdas Kilpys

Rugpjūčio 26 dieną, šeštadienį, LR Seime Vilniuje pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) ir Vokietijos ginkluotųjų pajėgų atsargos karininkų asociacijos (VGPAKA).

1. Pasirašyta bendradarbiavimo sutartis atveria visiškai naujas galimybes ne tik šauliams, bet ir vokiečių atsargos karininkams.

Šis susitarimas tarp panašią veiklą vykdančių organizacijų tęsia stiprėjančius Lietuvos ir Vokietijos ekonominius, diplomatinus ir karinius santykius. Partnerystė ypač reikšminga atsižvelgiant į išaugusį bendradarbiavimą tarp valstybių stiprinant NATO priešakines pajėgas prie rytinės Europos sienos.

„Penkerius metus Vokietijoje veikiantis Šaulių sąjungos padalinys jau ir dabar glaudžiai bendradarbiauja su Bundesvero rezervininkais. Ši sutartis ne tik formalizuoja santykius tarp mūsų organizacijų, bet ir atveria visiškai naujas galimybes ne tik mūsų šauliams, bet ir vokiečių atsargos karininkams. Labai svarbu, kad jie atvyktų į mūsų pratybas Lietuvoje ir susipažintų su regionu“, – sakė Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis.

Bendradarbiavimo sutartyje, kurią pasirašė LŠS vadas plk. ltn. Linas Idzelis ir Vokietijos ginkluotųjų pajėgų rezervistų asociacijos prezidentas ats. plk. prof. dr. Patrickas Sensburgas, numatytas keitimasis informacija, gerą patirtimi ir bendri mokymai bei pratybos.

„Tai ypač geras laikas pasirašyti sutarčiai, nes abi valstybės jaučia didėjančias grėsmes. Taika dabar nebėra duotybė. Reikia nuveikti daug darbų, kad Europa taptų saugesnė ir stabilesnė. Be to, mums labai svarbi jūsų saugumo situacijos vertinimo perspektyva“, – sakė ats. plk. prof. dr. P. Sensburgas ir kartu pabrėžė bendrų pratybų svarbą ir norą susipažinti su Lietuva, ypač vertinant Vokietijos planus dėl brigados dislokacijos mūsų šalyje.

LŠS ir VGPAKA taip pat susitarė skatinti ir plėsti narių įsitraukimą į organizacijų veiklą, glaudžiai bendradarbiaujant su Lietuvos ir Vokietijos kariuomenėmis (Bundesveru); dalyvauti bendrose veiklose, seminaruose ir mokymuose; plėtoti mediatorių tarp kariuomenės ir visuomenės vaidmenį; rengti oficialius vizitus vieni pas kitus, įtraukiant aktyvios tarnybos karius; organizuoti bendras karinio rengimo pratybas ir švietimo renginius; remti viena kitą dalyvaujant pasaulinės Atsargos karininkų konfederacijos (CIOR – *Confédération Interalliée des Officiers de Réserve*) renginiuose. x

KITOKIA RUGSĖJO 1-OJI ŠAUKĖNŲ V. PŪTVIO-PUTVINSKIO GIMNAZIJOJE

„Trimito“ informacija
NUOTRAUKA: Stasys Pūtvis

Kelmės rajono Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijai ši rugsėjo 1-oji – kitokia nei įprastai. Mokslo metų pradžios šventėje gimnazijoje atidengtas visuomenės ir kultūros veikėjo, rašytojo, knygnešio, vieno iš Lietuvos šaulių sąjungos įkūrėjų, ideologo ir pirmojo viršininko Vlado Putvinskio-Pūtvio biustas.

„Gauti išskirtinę dovaną, Lietuvos šaulių sąjungos vieno iš įkūrėjų V. Putvinskio-Pūtvio biustą, gimnazijos bendruomenei – didžiulė garbė ir atsakomybė. Tai dar viena brangi vertybė, kaip ir Gedimino pilies bokšto vėliava, įteikta mūsų gimnazijai 2017 metais. Smagu, kad gimnazijoje vyksta patriotinis ugdymas, aktyviai veikia jaunieji šauliai. Visa tai yra V. Putvinskio-Pūtvio idėjų išpildymas šiandien, prisidedantis prie pilietiškumo žadinimo bei ugdymo. Mes puikiai suprantame, kad V. Putvinskio-Pūtvio skleista tautinė patriotinė ideologija šiandien Lietuvoje – kaip niekada svarbi“, – įsitikinusi Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijos direktorė Rima Andriulienė.

Tokią dovaną Lietuvos šaulių sąjunga Šaukėnų gimnazijai įteikia neatsitiktinai: šiemet minimos 150-osios V. Putvinskio-Pūtvio gimimo metinės, ir 2023-iejį skirti šiai iškiliai asmenybei prisiminti bei pagerbti.

„Šauliai didžiuojasi ir vertina, kad Šaukėnų gimnazija pasirinko mūsų organizacijos idėjinio lyderio vardą. Dar labiau džiugina tai, kad V. Putvinskio-Pūtvio vardas šiai mokyklai nėra tik graži etiketė – gimnazija ugdo savo šalies patriotus, padeda aktyviai veikti jauniems šauliams. Dėkoju gimnazijos vadovybei, pedagogams ir visai bendruomenei už tai, kad darote tai, kas svarbiausia šiandien, – auginate stiprią Lietuvą“, – sako Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis.

Su Šaukėnų gimnazija nuolat ryšius palaikantis Vlado Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas Stasys Ignatavičius atkreipė dėmesį, kad mokyklos pasirinkimas vadintis Lietuvos šaulių sąjungos ideologo vardu yra liudijimas, jog ir vietos, ir gimnazijos bendruomenė nepamiršta savo šaknų.

„Visai netoli Šaukėnų yra Vlado Putvinskio-Pūtvio gimtinė. Šis iškilus žmogus mums, šauliams, paliko dešimt priesakų. Antrasis iš jų yra „Švieskis ir švieskis“. Tad simboliška ir labai svarbu, kad pradėdami naujuosius mokslo metus gimnazijos moksleiviai ir mokytojai vadovautųsi šiuo priesaku. Tikiu, kad tai jiems primins garbingoje gimnazijos vietoje nuo šiol stovintis V. Putvinskio-Pūtvio biustas, dar labiau suartinantis Šaukėnų mokyklą ir Lietuvos šaulių sąjungą“, – užuominą davė S. Ignatavičius.

Kelmės krašto muziejaus direktorė Danutė Žalpienė ne kartą yra pabrėžusi, kad Kelmės krašte labai branginamas V. Putvinskio-Pūtvio atminimas. „Čia buvo Putvinskių giminės dvarai, čia jo tėvas bajoras Rapolas Putvinskis telkė vyrus priešintis carui per 1863 metų sukilimą, už ką vėliau buvo ištremtas į Sibirą. V. Putvinskis-Pūtvis, gyvendamas Grauzikų, Šilo-Pavėžupio dvaruose, suorganizavo platų draudžiamos lietuviškos spaudos platinimo tinklą“, – iškilios asmenybės nuopelnus ir sąsajas su Kelmės kraštu vardija D. Žalpienė.

„Nepaprastai didžiuojamės, kad esame vienintelė gimnazija Lietuvoje, kuriai suteiktas šio iškilus žmogaus vardas. Tai įpareigoja būti pavyzdžiu visiems. Nuolatinė Lietuvos šaulių sąjungos ir

Vlado Putvinskio-Pūtvio klubo globa, pagalba organizuojant renginius, stovyklas įpareigoja dar labiau stengtis, kad šaulių idėjinio vado vardas būtų garsinamas, o jo skleistos idėjos rastų atgarsį jaunų žmonių širdyje“, – pridūrė Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijos direktorė R. Andriulienė.

Biusto autorius – skulptorius Stasys Žirgulis. Toks pats V. Putvinskio-Pūtvio biustas žvelgia ir iš paminklo Kelmėje, o Šaukėnų gimnazijai dovanojama šiame paminkle įkomponuoto biusto gipsinė kopija. x

1. Mokyklos bendruomenei padovanotas V. Putvinskio-Pūtvio biustas.

„LŠS TAIKLOJO ŠAULIO TAURĖ 2023“

1

3

TEKSTAS: Valdas Kilpys
 NUOTRAUKA: Rokas Vedeckas

1. Pagrindinis prizas – į sceną!

Rugsėjo 10 dieną Gaižiūnų poligone vyko kasmetės tradicinės Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) šaudymo varžybos „LŠS taiklojo šaulio taurė 2023“. Pasak organizatorių, pagrindinis varžybų tikslas yra identifikuoti ir skatinti taikliausius organizacijos šaulius, kurie geba esant sudėtingoms sąlygoms atlikti taiklų šūvį.

2

3

4

2. Taikliųjų šaulių bendruomenė nuolat pildosi. Varžybose kasmet dalyvauja vis daugiau šaulių.

3. Moterys su taiklojo šaulio ginklu nieko nebestebina.

4. Šaudymo pratimai ir pozicijos imitavo realias situacijas.

5. Didžioji dalis varžybų dalyvių atsivežė asmeninius taiklojo šaulio ginklus.

Priklausomai nuo ginklo konstrukcijos ir naudojamo kalibro, varžybų dalyviai varžėsi net trijuose divizionuose. Sulaukta svečių iš Lietuvos kariuomenės bei Vidaus reikalų sistemos snajperių bendruomenės. Taip pat dalyvavo komanda iš Latvijos. Sveikindamas šaulius LŠS vadas plk. ltn. Linas Idzelis akcentavo taikliųjų šaulių svarbą ginkluoto konflikto atveju. „Ko gero, šiose varžybose dalyvauja kovingiausi Lietuvos vyrai ir moterys“, – sakė LŠS vadas.

Varžybų dalyvis privalėjo atlikti net dešimt pratimų, kurių kiekvienas imitavo tam tikrą realią situaciją (šaudymas nuo stogo, pro siaurą plyšį, imituojantį įtvirtinimo angą, ar tiesiog nuo šarvuoto transporterio). Bene pirmą kartą LŠS organizuotose varžybose vieno pratimo metu buvo šaudoma dviem ginklais (pistoletu ir taiklojo šaulio ginklu).

Absoliučioje įskaitoje taikliausio šaulio laurai atiteko Šarūnui Brunzai iš Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės. Paklaustas, kas lėmė sėkmę, šaulys nedaugžodžiavo tvirtindamas, kad tik sunkus darbas ir nuoseklios treniruotės yra taiklaus šūvio garantija. »

5

+ Šarūnas Brundza:
„Iškovoti geriausio Lietuvos šaulių sąjungos šaulio titulą yra didelis pasiekimas ir garbė.“

Šarūnai, tapote absoliučiu šiųmečių šaudymo varžybų nugalėtoju. Koks jausmas?

Neapsakomas džiaugsmas. Iškovoti geriausio Lietuvos šaulių sąjungos šaulio titulą yra didelis pasiekimas ir garbė. Manau, panašiai jaustųsi kiekvienas, rankose laikydamas taiklojo šaulio taurę. Nugalėti tokio lygio varžybose nėra atsitiktinumas, tai ilgalaikio darbo ir pastangų pasekmė. Jaučiu, kad pastaruojų metu esu labai geros formos, keleriose pastarosiose varžybose parodžiau labai gerus rezultatus, turiu naują, fantastiškai šaunantį ginklą – visa tai leido jaustis užtikrintai. Žinojau, kad galiu pasiekti labai gerą rezultatą. Po pirmųjų trijų pratimų, kai nė karto neprašoviau, supratau, kad panašiai ir nueisiu iki galo, jei susitvarkysiu psichologiškai ir įranga neapvils. Pavyko!

Kaip jūsų gyvenime atsirado aistra šaudymui?

Ginklais domėjausi jau seniai, ypač snaiperio ginklais. Pataikyti į tolimus taikinius visada atrodė kažkas ypatingo ir kartais nelabai pasiekiamo. Radęs internete tolimojo šaudymo kursų, nedvejodamas nė minutės užsirašiau. Puikiai pamenu 2021 metų kovo mėnesį ir pirmąjį šūvį. Tada supratau, kad viskas – radau, ko ieškojau. Nuo tada vykau į visas įmanomas treniruotes, gėriau informaciją kaip sugertukas. Esu daug įvairių veiklų išbandęs gyvenime, bet precizinis šaudymas įtraukė visiškai ir negrįžtamai – tiesiog 100 procentų.

Paklaustas, kas lėmė tokią puikų rezultatą, trumpai atsakėte, kad darbas. Gal galite detaliau papasakoti, kiek ir kaip treniravotės?

Gyvenu 5 minutes kelio nuo šaudyklos, tad turbūt daugiau ir neverta plėstis [juokiasi]. Stengiuosi užsukti į šaudyklą bent kelis kartus per savaitę, kartais pavyksta ir dažniau. Man nereikia savęs versti treniruotis, priešingai – reikia save versti išvykti namo iš šaudyklos. Turime draugišką ir stiprią precizinio šaudymo bendruomenę, kuri mielai dalijasi žiniomis ir patirtimi. Puikiai pamenu pirmas savo snaiperių varžybas, gavau į kaulus, bet išsinešiau kalną patirties. Tada supratau, kad varžybos – geriausios pratybos. Tik jose esi įmetamas į stresinę situaciją su ginklu rankoje, turi ribotą laiką ir esi priverstas priimti žaibiškus sprendimus. Čia išlenda visos tavo, kaip šaulio, silpnosios vietos. Po varžybų labai greitai pamatai, kur esi silpnas ir ko turi papildomai mokintis. Tad dabar stengiuosi dalyvauti kuo daugiau varžybų, nes tik ten gali „užsiauginti raumenis“.

Žinote, man visuomet magia paklausti: o kas daugiau lemia pergalę – treniruotės, įdirbis, praktika ar vis dėlto talentas? O gal sėkmė? Galbūt įmanoma išvesti kokią nors sėkmės formulę?

Manau, kad tai kompleksinis dalykas. Visi šie kintamieji yra svarbūs ir veikia kartu. Treniruotės, praktika, įdirbis – visa tai turi milžinišką svarbą. Bet daug kas pamiršta, kad viena iš esminių pergalės dedamųjų yra psichologija. Tinkamas streso valdymas, gebėjimas nepalūžti po nesėkmingų atkarpų, ramybė, šviesus ir aštrus protas padeda išvengti kvailių klaidų ir susikoncentruoti į užduotį. Šaudyme labai didelė dalis klaidų yra psichologinės. Kad taptum nugalėtoju, pirmiausia turi juo tapti galvoje.

Taip pat pergalę bus sunku pasiekti be tinkamos įrangos. Visa šaulio turima įranga turi veikti be priekaištų, būti ištestuota ir aukščiausios kokybės, nes bet koks gedimas ar nepasitikėjimas ja gali nublokšti į lentelės apačią.

Kokių patarimų duotumėte taiklaus šaulio keliu nusprendusiam žengti žmogui? Juk tai nelengva...

O, taip, nelengva. Ir nepigu. Pirmą klaidą, kurią daro dažnas, – nusiperka ginklą ir tada ieško, ką su juo daryti. Mes su kolegomis visada siūlome tą patį: atvykite į taikliųjų šaulių ar snaiperių treniruotes ir varžybas tiesiog kaip žiūrovas. Bendruomenė yra draugiška, visada šiltai sutiks, patars, parodys, leis išbandyti. Pabendraukite su patyrusiais šauliais, pasikonsultuokite, turėsite puiką progą išbandyti įvairią įrangą ir ginkluotę. Taip bus paprasčiau priimti tinkamus sprendimus ir nedaryti brangių klaidų. Pateksite į tinkamą aplinką, susirasite draugų, kurie padės jums šiame nelengvame kelyje. Kitas klausimas – kaip stipriai esate pasiruošę nerti. Kaip ir bet kurioje kitoje veikloje: rezultatas priklausys nuo tam skirto laiko, įdėto darbo ir pastangų. Taip pat pasiruoškite nemažoms išlaidoms – ginklai, šaudmenys, kita įranga ir nuolatinės treniruotės pareikalaus nemažų finansinių resursų.

Buvote ir varžybų organizacinės grupės narys. Kaip sekėsi joms rengtis? Su kokiais iššūkiais susidūrėte?

Vien tik suorganizuoti tokio lygio varžybas jau yra iššūkis. Pirmą kartą mintis surengti aukšto lygio precizinio šaudymo varžybas Lietuvoje buvo kilusi tada, kai grįžau iš Pasaulio precizinio šaudymo čempionato, bet, matyt, prireikė laiko, kol viskas

susigulėjo galvoje. Lietuvoje turime grupę šaulių, nuolat dalyvaujančių tarptautinėse varžybose, o Lietuvoje tokių varžybų beveik nėra, todėl noras padovanoti šauliams geras šaudymo varžybas kilo tiesiog natūraliai. Turėdami geras varžybas organizavimo patirties ir žinių, norėjome į Lietuvos šaulių sąjungą atvesti gerąją pasaulinę praktiką ir padaryti aukščiausio lygio precizinio šaudymo varžybas. Ir, manau, mums puikiai pavyko.

Organizacinė grupė darbą pradėjo likus, tikriausiai, pusei metų iki varžybų, nes suorganizuoti tokio lygio renginį nuo nulio yra rimtas iššūkis. Turbūt didžiausias iššūkis buvo dėl personalo – teisėjų ir stebėtojų – šios disciplinos teisėjų ir stebėtojų Lietuvoje tiesiog nėra. Teko rengti trumpus mokymus ir patiems bent minimaliai parengti visą personalą. Dar vienas nemažas darbas buvo surinkti visą varžyboms reikalingą įrangą – nuo taikinių iki žiūronų. Organizacinė grupė rūpinosi viskuo: pratimais, varžybų knygos paruošimu, nuostatais, registracija, apdovanojimais, taikiniais, barikadomis, laikmačiais, trikojais, žiūronais, logistika, personalu, šaudyklos paruošimu ir tvarkymu, rėmėjų paieška ir t. t. Norint, kad visas šis mechanizmas veiktų sklandžiai, reikalingos nemažos pastangos.

Ko tikėtis kitais metais? Juk ir šiemet varžybų kartelė buvo gerokai kilstelėta...

Taip, kartelę kilstelėjome nevaikiškai, bet toks ir buvo mūsų siekis – surengti aukščiausio lygio, pasaulines praktikas atitinkančias varžybas. Po varžybų su komanda diskutavome, kiek ir kokio formato varžybų reikėtų kitiems metams. Tikslaus atsakymo dar neturime, bet sutarimas, kad būtinos bent vienos tokios pačios varžybos, yra. Žinoma, suorganizuoti kuo daugiau varžybų neprarandant kokybės būtų idealu, bet žinodami, kokių resursų tai reikalauja, galime ir nepavežti. Dauguma organizacinės grupės narių yra ir varžybų dalyviai, o suderinti varžybų organizavimą ir dalyvavimą jose yra be galo sudėtinga, nes kaip dalyviui tiesiog nelieka laiko tinkamai joms pasiruošti. Tad mūsų komanda yra atvira naujiems nariams, kurie nori prisidėti prie organizavimo, išmokyti naujų dalykų ir įgyti naujos patirties. Mes mielai pasidalysime žiniomis ir *know-how*, jei tai leis pagerinti varžybų kokybę ir padidinti skaičių.

Taip pat noriu padėkoti visiems varžybų rėmėjams – tik jūsų dėka varžybų prizinis fondas tapo didžiausiu šaudymo varžybų priziniu fondu Lietuvos istorijoje. Ačiū. x

GYNYBA NE TIK GINKLU

TEKSTAS: Dovilė Pukertaitė
NUOTRAUKA: Ieva Budzeikaitė

1. „Lizdeikos“ kuopos vadas Paulius Šliavas.
2. Šauliai pasiryžę kovoti ir kibernetinius karus.

4

Kibernetinis saugumas, kibernetinės grėsmės, kibernetiniai karai – žodžių junginiai, kuriuos girdime vis dažniau ir dažniau. Kibernetinis saugumas tampa neatsiejama kiekvieno iš mūsų gyvenimo dalimi. Tai neaplenkė ir Lietuvos šaulių sąjungos – prieš metus susibūrė grupelė kompetentingų šaulių, kurie, pasitelkdami savo žinias, aktyviai ėmėsi dalyvauti ne tik pratybose miškuose, bet ir prie kompiuterių ekranų. Kibernetinio saugumo kuopa „Lizdeika“ skaičiuoja pirmus veiklos metus Lietuvos šaulių sąjungoje. Kas ją sudaro? Kodėl ji susikūrė? Ką spėjo nuveikti? Apie tai pasikalbėjome su kuopos vadu Pauliumi Šliavu.

Papasakokite „Trimito“ skaitytojams apie kuopos susikūrimo pradžią. Kokius tikslus sau keliate?

„Lizdeikos“ kuopos sukūrimą siečiau su Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo organizuotomis tarptautinėmis kibernetinio saugumo pratybomis „Gintarinė migla 2022“, kurių metu Lietuvos kariuomenė ir partneriai treniravosi ginti ypatingos svarbos informacinių sistemų infrastruktūrą.

Tapęs šauliu 2021 metais pamačiau, kad organizacijoje nėra nei būrio, nei kuopos, kurie užsiimtų tik kibernetika ar elektronika, todėl artėjant kibernetinio saugumo pratyboms pamačiau, kad būtų puiki proga suburti šaulių komandą ir dalyvauti renginyje. Lietuvos šaulių sąjungos vadovybė įvertino rimtus mūsų ketinimus – mes ne tik subūrėme šaulių komandą, bet pasiekdami aukštų rezultatų parodėme savo vertę, o tarp komandos narių užsimezgė puikus ryšys, kurį išlaikome iki šiol, tik jau kaip pirmoji Lietuvos šaulių sąjungos kibernetinio saugumo kuopa „Lizdeika“.

Įkūrus kuopą, visai netrukus tapo aišku, kad jos poreikis didelis. Nuo pirmų dienų norinčiųjų prisijungti netrūko. Įsivaizduokite, iš pat pradžių susibūrėme kaip 10–15 bendraminčių šaulių būrelis, o dar pirmiems kuopos gyvavimo metams nepasibaigus joje jau apie 50 šaulių ir tai dar ne pabaiga, nes užklausų iš norinčiųjų prisijungti gauname beveik kasdien.

Kalbant apie tikslus, pirmaisiais metais nesikėlėme milžiniškų uždavinių, tačiau nė nepamatėme, kaip „srovė“ nunešė. Kuopa nuolat organizuoja specialius mokymus įvairioms institucijoms, būrys šaulių testuoja įvairias technologijas, bando gaminti droną. Kalbant apie pratybas, gausi, net trisdešimtys šaulių komanda dalyvavo „Locked Shields“ pratybose, o „Gintarinės miglos“ pratybose „Lizdeikos“ kuopos nariai priklausys visoms pratybų komandoms. Nepaisant šių veiklų, turbūt pats svarbiausias darbas, vainikuosiantis pirmus kuopos gyvavimo metus, tai – hakatonas, kuris vyks spalio pabaigoje.

Kas gali prisijungti prie „Lizdeikos“ kuopos? Kokius kriterijus turi atitikti žmogus, be to, kad turi būti Šaulių sąjungos narys?

Kibernetinio saugumo kuopos „Lizdeika“ durys atviros visiems, užklausų gauname tikrai daug, tačiau atrankos kriterijai gana aukšti. Kuopa vienija vienus geriausių specialistų Lietuvoje, dauguma narių dirba tarptautinėse kompanijose, turi ilgametės patirties, todėl norime ir toliau išlaikyti aukštą lygį, kur visi galėtume sklandžiai bendrauti ir suprasti, apie ką kalbame.

2

Šiuo metu kuopoje vyksta aktyvi plėtra, atsiranda naujų skyrių, kurių tikslas – tam tikri nišiniai klausimai, todėl reikia įvairios patirties turinčių žmonių. Visi, norintys prisijungti prie kuopos, gali rašyti el. paštu kandidatas@lizdeika.net. Dėl nemenko užklausų skaičiaus nepažadame atsakyti iš karto, tai gali užtrukti kelias dienas, tačiau su visais visada susisiekiame ir aptariame lūkesčius. Savaiame suprantama, žmonės, kurie mums rašo, turėtų būti ne naujokai informacinių technologijų pasaulyje.

Kuopoje yra šaulių iš visos Lietuvos, kaip organizuojate darbą? Tarkime, koviniai šauliai šaudyklose ir pratybose miškuose tobulina įgūdžius, o kaip treniruojatės Jūs?

Kadangi kuopos veikla daugiausia vyksta kibernetinėje erdvėje, mūsų nevaržo miestų ar valstybių ribos. Pagrindinė kuopos veikla – online, tačiau stengiantis įgyvendinti užsibrėžtus tikslus, gyvas bendravimas vyksta nuolat. Vasarą kuopa turėjo sąskrydį Palangoje, kuriame aptarėme ateities planus, surinkome savo gamybos droną ir tiesiog turėjome vasaros sueigą. Kuopa nemažai bendradarbiauja su Lietuvos kariuomene – turime galimybę tobulėti ir pritaikyti savo žinias pratybose, patys vykdome įvairius mokymus.

Taip, koviniai šauliai treniruojasi miškuose, mes treniruojamės kibernetinėje erdvėje. Lygiai taip, kaip kovinis šaulys turi atidirbti judesius, įgauti „raumenų atmintį“, priprasti prie šūvio garso ar atatranks, taip pat kibernetikas turi išmokti, kaip veikia atskiros sistemos ar įrankiai. Kaip kovinis šaulys turi išmokti mūšio taktikos, taip ir kibernetikas turi išmokti skaityti kitos sistemos administratoriaus žingsnius ir

būti bent vienu žingsniu priekyje. Dėl didelės technologijų kaitos ir vystymosi kibernetika lygu mokslai visą gyvenimą.

Kaip ir minėjote, esate dalyvavę ne vienose kibernetinio saugumo pratybose, kurias organizuoja Lietuvos kariuomenė. Šauliai pasirodo tikrai šauniai. Kas lemia jų sėkmę?

Na, sunku pasakyti, kas lemia sėkmę. Visų pirma, daug ką lemia noras laimėti. Daugumai civilių žmonių karinės pratybos – galimybė savo jėgas palyginti su NATO ar JAV kibernetikų jėgomis, programišiais. Namie prie kompiuterio apie save gali galvoti labai gerai. Tik išdrįsęs pasigalynėti pasauliniu mastu, gali suprasti savo vietą ir įvertinti galimybes, o jeigu dar pamatai, kad nesi niekuo prastesnis, atsiranda pasitikėjimas savimi. Viso to derinys turbūt ir yra sėkmės receptas. Kibernetika – sunki protinė veikla, galima išmokti įvairių kibernetinių triukų, tokius „kibernetikus“ mes vadiname „Script Kiddies“, bet tikras programišius – žmogus, suprantantis technologijas iš esmės, žmogus, kuris praleidžia daug laiko prie monitoriaus. Džiugu, kad tokių turime.

Bendraujate su šauliais, organizuojate susitikimus rinktinėse. Koks šių susitikimų tikslas?

Pagrindinė veikla su kitomis rinktinėmis – mokymai. Nuolat vykdomė įvairius mokymus, kurie sulaukė tikrai daug gerų atsiliepimų bei susidomėjimo. Mokymų dalyviai dažniausiai stebisi gyvai pamatę, kaip, pavyzdžiui, greitai galima įsilaužti į kitą kompiuterį. Tai priverčia susimąstyti apie kibernetinį saugumą ir kelti klausimus. x

1

LAISVĖS KOVŲ ARCHITEKTAS, ĮKVĖPĖS IR MOKĖS ŠAULIUS

TEKSTAS: Agnė Zalanskaitė
NUOTRAUKOS: Vitkų šeimos archyvas

5

1. Su kurso draugais Belgijos karo mokykloje.

2. Karininkas Juozas Vitkus su tarnybos draugais Kaune.

1944–1953 metais daugiau nei 30 000 žmonių Lietuvoje kovojo su sovietine okupacija. Tie žmonės – Lietuvos partizanai. Jų tikslas buvo atkurti nepriklausomą, demokratinę Lietuvos Respubliką. Juozas Vitkus-Kazimieraitis buvo aukščiausio rango karininkas, ginkluotai kovai dėl Lietuvos laisvės pasitraukęs į mišką. Remdamasis Lietuvos kariuomenės statutais jis parašė pirmuosius pasipriešinimo kovos dokumentus, kuriais Lietuvos partizanai vadovavosi iki pat 1956 metų.

Jis baigė Kauno karo mokyklą, Lietuvos kariuomenės vadovybės sprendimu 1929 metais išsiųstas studijuoti į prestižinę karo vadovybės „Ecole Militaire“ Briuselyje. Nors įstoti iš pirmo karto nepavyko, pirmas bandymas buvo 1928 metų gruodį, jis ne tik metus kantriai ruošėsi ir įstojo, bet ir parašė rekomendacijas vadams, kad neįstojantieji „nemenkintų Lietuvos vardo“. (Žr. laiško kariuomenės vadovybei ištrauka)

Įveikti prancūzų kalba dėstomą aukštąją matematiką ir fiziką jam pavyko. Pagal baigimo rezultatus kurse jis liko antras. Pirmasis buvo Princas Albertas.

Po studijų grįžęs į Lietuvą jis ne tik tarnavo Lietuvos kariuomenėje, dėstė Kauno karo mokykloje, buvo aktyvus karinės spaudos leidinių redakcijų narys, rengęs straipsnius „Trimitui“, „Kardui“ ir kt., 1938 metų pabaigoje ir 1939 metų pradžioje, jau dirbdamas karo mokykloje, J. Vitkus parašė du straipsnius „Inžinierių tarnyba Lietuvos kariuomenėje“, kur nagrinėja inžinierių darbo tarnybos organizavimą, tobulinimą ir atlyginimų klausimą. Kitas „Krašto priešlėktuvinė apsauga ir karių šeimos“, kur gilinasi į apsaugą nuo lėktuvų antpuolių, taip pat slėptuvių krašto gyventojams ir karių šeimoms statybą ir jos organizavimo klausimus.

Savo sukaupta patirtimi Vitkus noriai dalijosi su pradedančiais kariūnais, šauliais. 1938 metų birželio 24 dieną, nepriklausomybės dvidešimtmečio proga, už nuopelnus Lietuvai ir Šaulių sąjungai, pagal rangą dar majoras, jis apdovanotas Lietuvos Respublikos Šaulio žvaigžde, o apdovanojimą skiria kariuomenės vadas ir Šaulių sąjungos vadas.

Detali informacija apie J. Vitkaus veiklą Šaulių sąjungoje iki šiol nėra susisteminta, tačiau jo brolis Valerijonas Vitkus, kuris prasidėjus okupacijai 1940 metais pasitraukė už Atlanto ir kvietė drauge vykti Juozą Vitkų su šeima, prisimena:

„Juozelis, po studijų Belgijoje grįžęs į Lietuvą turėjo ciklą paskaitų. Šaulių sąjunga buvo pakvietusi jį skaityti paskaitas apie priešlėktuvinę gynybą ir slėptuvių įrengimą. Už paskaitas Šaulių sąjunga skyrė honorarą. Juozelis honoraro neėmė, paliko Sąjungos reikalams.“

J. Vitkus turėjo didelę šeimą, su žmona Genovaitė tuo metu jie augino penkis vaikus. Vėliau gimė Liudas. Šeimos atsiminimų archyve išlikę Genovaitės pasakojimai, kad tuo metu labai reikėjo pinigų, reikėjo įsirengti butą, o J. Vitkus ne tik mažai būna namie, nes visas tarnyboje, bet dar ir ne visada atlyginimą už savo

2

darbus namo parneša. Bet tai ir buvo jo nepaprasta auka. Tėvynė buvo Vitkų šeimos pasirinkimas.

1940 metais bolševikų valdžia keitė kariuomenės dalių vadus ir Lietuvos kariuomenės likučius jungė prie Raudonosios armijos. Rugsėjis Kauno karo mokykla buvo uždaryta, o atskira jos dalis prijungta prie teritorinio šaulių korpuso ir perkelta į Vilnių. Šeimą J. Vitkus turėjo palikti Kaune ir persikelti į Vilnių. Labai nenorėjo vilktis uniformos su Raudonosios armijos antsiuvais. Dar pagal sovietų statutą jam buvo suteiktas papulkininkio laipsnis, kuriuo visiškai nesididžiavo.

Kai prasidėjo Antrasis pasaulinis karas, birželį Sovietų Lietuvos kariuomenė atlikinėjo manevrus Pabradės, Švenčionėlių rajone. Ir iš ten gavo įsakymą trauktis į Rusijos gilumą. J. Vitkus su kitais kariškiais buvo ešelone, tačiau jau tuometėje Baltarusijos teritorijoje vieno vokiečių antskrydžio metu pasinaudojo proga pabėgti ir su bičiuliu Karoliu Dabulevičiumi grįžo į Vilnių.

Vilniuje J. Vitkus neužtruko, grįžo į Kauną, susisieki su Lietuvos laikinąja vyriausybe ir apsilikęs seną lietuvišką uniformą prisijungė prie tų, kurie mėgino atkurti ginkluotus lietuviškus dalinius. Vokiečių okupacijos metais Juozas labai atidžiai

skaitė spaudą, klausėsi radijo žinių, sekė pasaulio nuotaikas ir pasitikėjo galingųjų politikų žodžiais, jų skelbiamais pranešimais. Tuo metu visi vylėsi, kad suveiks Atlanto chartija ir valstybės, pradusios nepriklausomybę. Antrojo pasaulinio karo metais atgaus ją ir bus atkurtos iki tol buvusios valstybinės sienos. Žmonių sąmonėje tvyrojo mintis, kad ateis pagalba iš Vakarų, bet tai neįvyko.

Lietuvoje stiprėjo antinacinio pasipriešinimo nuotaikos. 1942 metų gegužę Kaune katalikiškas jaunimas būrėsi į aktyvų antinacinį „Lietuvių frontą“ ir rengėsi ginkluotai kovai dėl Lietuvos nepriklausomybės. Vilniuje J. Vitkus su bendraminčiais įkūrė pagrindinį, konspiracinį karinį „Kęstučio“ skyrių.

„Kęstučio“ organizacijos nariai rinkdavosi Pamėnkalnio gatvėje esančiame konspiraciniame bute. Ir, be abejo, posėdžių metu buvo planuojama, kaip apsaugoti Lietuvos jaunimą, kaip sutelkti ginklų, amunicijos atsargas, kurie leistų kovoti už Lietuvos nepriklausomybę. Tautos gynyba buvo svarbiausias uždavinys. Įtampa kilo. 1944 metais okupantai jau medžiojo pasitraukusį aukšto rango Lietuvos kariuomenės karininką, todėl namuose jis lankydavosi ypač slapta ir tik retkarčiais, kad nekeltų šeimai pavojaus ir pats neįkliūtų. »

Jo priedanga buvo buhalterio darbas Kabelių girininkijoje, kur slapta susitikdavo Kazimiero draugijos nariai, kur pradėtos dėlioti Laisvės kovos strategijos. Pasipriešinimui reikėjo kariškų principų, struktūros, vadovybės, einamųjų dokumentų, kuriais vadovaujasi į mišką pasitraukę vyrai. Rengti mobilizaciniai planai Lietuvos išvadavimo atveju, organizacinė struktūra, kad rezistentų būriai žinotų, kas veikia gretimoje teritorijoje, informacijos sklaida, etiniai principai, laipsniai, apdovanojimai. Visą karinę veiklą J. Vitkus organizavo remdamasis Lietuvos kariuomenės statutais.

J. Vitkaus pastangos įkurti rinktinę, vėliau apygardą ir galiausiai Pietų Lietuvos sritį kainavo daug pastangų, tačiau tas pavyko. Išleisti dokumentai, parengti partizaninės rekvizicijos nuostatai, taktiniai planai, kurie nuolat atnaujinami.

Jo dešinioji ranka ir pagrindinis pagalbininkas buvo jo studentas Kauno karo mokykloje, garsiausias Lietuvos partizanas Adolfas Ramanauskas-Vanagas. Jis tęsė Kazimieraičio misiją jam žuvus 1946 metų liepos 2 dieną ir galiausiai tapo Lietuvos ginkluotųjų pajėgų vadu.

Apie J. Vitkų-Kazimieraitį savo atsiminimuose „Daugel krito sūnų“ Adolfas Ramanauskas-Vanagas užsimena daugiau nei 400 kartų, o po jo žūties rašė:

Kazimieraičiui žuvus, Sąjūdis neteko vieno iš aukščiausiųjų vadų, be galo atsidavusio savo Tėvynei. Jo žuvmis nepaprastai sujaudino visus partizanus, nes beveik visi asmeniškai jį pažinojo, jį buvo matę ir ypač daug apie jį girdėję. Keliaudamas po dalinius aš visuomet partizanams kaip pavyzdį kėliau Kazimieraičio asmenybę: žmogų, kuris visas savo dvasines jėgas paskyrė Lietuvos išlaisvinimo kovai; Karininką, kuris iki paskutinio atodūsiu teisėjo duotąją priesaiką; Kovotoją, kuris pelnytai buvo ir yra laikomas partizano idealu.

Sovietai darė viską, kad sunaikintų savo nusikaltimų įkalčius. Kazimieraičiui žuvus jo kūnas buvo atvežtas į Leipalingį, kur veikė NKVD būstinė, įmestas į duobę ir tik tarp daiktų pastebėjus prancūzišką knygelę imtasi patikrinti, ar tai ne aukščiausio rango karininkas, prancūziškai studijavęs Briuselyje. Vitkaus kūnas ekshumuotas, nupraustas, atpažintas ir vėl užkastas.

Nors Vitkų šeima dėjo dideles pastangas ieškodama tėvo ir senelio, tik 2022 metų lapkritį patvirtinta, kad buvusio NKVD sribyno kieme rasti palaikai yra pulkininko Kazimieraičio.

3

4

5

- 3. Įveikti aukštosios matematikos kursą prancūzų kalba be humoro būtų buvę sunku. Belgijos karo mokykloje.
- 4. Pasiplaukiojimas Nemune tarpukario metais, Kaunas.
- 5. Kauno karo mokykloje.

J. Vitkaus-Kazimieraičio gyvenimas neabejotinai buvo paženklintas meile Tėvynei, drąsa ir pasiaukojimu.

Valstybinės laidotuvės, baigus tyrimus, bus surengtos jau šį rudenį, o joms artėjant Lietuvos kino teatruose bus pristatyta vaidybinės dokumentikos juosta „Bučiuoju, Juozas“ Kazimieraičiui atminti.

Filmo rekonstrukcinėse scenose nusifilmavo ir Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis, kuris pagaliau įgyvendino savo svajonę – pasisiūti partizano uniformą, susikomplektuoti kitas detales: antsiuvą, Gedimino stulpus, apykakles. Uniformą siuvo doc. Ramūnas Skvireckas, kuris preciziškai sužiūrėjo kiekvieną detalę. Vado uniforma ne tik solidi, bet ir tikroviška.

„Šią uniformą velkuosi per partizanų pagerbimo renginius. Tai puikus būdas parodyti, kad mums laisvės kova svarbi, kad ji nėra pamiršta, o partizaniška, ir šauliška dvasia turi būti perduota ateities kartoms. Mes, šauliai, jeigu Tėvynei pašauks, būsimė tų kovų tęsėjai“, – sako plk. ltn. Linas Idzelis.

KO ŠIANDIEN GALIME PASIMOKYTI IŠ J. VITKAUS-KAZIMIERAIČIO? KOKIOS JO NUOSTATOS IR VERTYBĖS ĮKVEPIA? JŪSŲ DĖMESIUI, LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS VADO PLK. LTN. LINO IDZELIO ĮŽVALGOS.

Vade, kokios J. Vitkaus-Kazimieraičio vertybės Jums imponuoja?

J. Vitkaus-Kazimieraičio gyvenimas neabejotinai buvo paženklintas meile Tėvynei, drąsa ir pasiaukojimu. Per visą partizaninio karo laikotarpį kartu su tūkstančiais partizanų į kovą su okupantais stojo ir kiek daugiau nei šimtas tarpukario Lietuvos karininkų.

1944 metais buvo trys pasirinkimai. Vienas jų – pasitraukti į Vokietiją, vėliau atsidurti laisvame pasaulyje ir mirti sulaukus senatvės lovoje, pavyzdžiui, Amerikoje. Kiti pasirinko likti Lietuvoje ir prisitaikyti, nes juk vienaip ar kitaip bus galima gyventi, gal nepritekliuje, gal tyliai, turint kuklų darbelį, iš kurio eiti pragyventi. Dar blogiau – dalis likusiųjų įstojo į komunistų partiją,

kolaboravo, tapo sribais, skundikais ir išdavikais. O štai dalis visuomenės nusprendė likti ir pasiaukoti. Likti komunistų okupuotame krašte, jau žinant apie 1940 metų žiaurumus ir skriaudas, yra žmogiškosios prigimties išbandymas. J. Vitkus-Kazimieraitis nugalėjo save ir liko. Liko taip, kaip ir norėjo – užkastas, bet savoje žemėje.

Kokios karininko J. Vitkaus nuostatos galėtų būti esminės šauliams?

Tai buvo karininkas, kuris skyrė daug laiko mokydamas šaulius. Tai jis darė savo laisvu laiku ir neimdamas jokio atlygio, nors tokios prievolės karininkai neturėjo, ir šeima tokia auka nebuvo patenkinta. Vėliau, karo metu, mokė pagrindinėje Lietuvos laisvės armijos karo mokykloje. Būna toks momentas, kai apsidairai ir supranti: darančių ir apskritai aktyvių žmonių viso labo yra tik saujelė. Gali ir darai.

Mes Lietuvos šaulių sąjungoje galvojame, kaip ir kuo būtų galima prisidėti, ką patobulinti, o ne kokios naudos sau gauti. Partizanai vadovavosi šūkiu: „Atiduok Tėvynei, ką privalai.“ Tas pat tinka ir šauliams, nes tuo gyvename.

J. Vitkų-Kazimieraitį partizanai vadino Tėvu, jis buvo Adolfo Ramanausko-Vanago mokytojas, sugebėjęs tūkstančius vyrų be karinio išsilavinimo sutelkti į ginkluotą kovą dėl Lietuvos laisvės. A. Ramanauskas-Vanagas savo atsiminimuose Kazimieraitį mini daugiau nei 400 kartų. Jei šiandien rašytumėte savo veiklos dienoraštį, ar yra žmogus, kurį minėtumėte tiek kartų?

A. Ramanausko-Vanago knygą skaičiau kelis kartus. Tai vidinių išgyvenimų kupina knyga, kaip, beje, ir kitos partizanų atsiminimų knygos. Nenustebau, kad tiek daug kartų knygoje minimas Kazimieraitis. Kiekvienas žmogus paprastai turi pasirinkęs kokią nors asmenybę ar personažą, kurį sektų, net jei reikėtų eiti į mirtį.

Šis atvejis yra išskirtinis, nes Vanagas ir Kazimieraitis daug laiko praleido kartu, viename bunkeryje, kalbėjosi, kartu išgyveno, keliavo po atsakomybės rajoną, rizikavo. Kazimieraitis buvo dėstytojas, baigęs mokslus Vakaruose, apsiskaitęs ir labai doras žmogus. Tokį žmogų sutikti ne kiekvienam skyrė likimas. Taikos meto žmonių minėti daug kartų nereikia. Neduok Dieve, kas nors nutiktų, tada ir išryškėtų tikrieji mūsų didvyriai.

IŠ VYR. LTN. JUOZO VITKAUS LAIŠKO KARO MOKSLO VALDYBOS VIRŠININKUI, 1928 M. RUGSĖJO 25 D.

Pranešu Tamstai, kad Krašto Apsaugos Ministeris prašė, man atvykus Belgijon, parašyti jam laišką. Briuselin atvykau š.m. rugsėjo 19 d. Pasisamdęs kalbai ir matematikai mokytoją ir užsirašęs į Berlitzo kalbos kursus mokausi kalbos ir kartoju matematiką. Pas Karo Mokyklos Viršininką dar nebuvau. Susipažinus per kapitoną Černių su visomis pastojimo mokyklon ir mokymosi sąlygomis, turiu pranešti štai ką:

1. Pastoti į III-ąjį, jau aplikacinį kursą laikant nors ir paviršutinius patikrinamuosius egzaminus bemaž nėra vilties, nes mano gautos žinios Aukštensijų Technikos Kursų Statybos skyriuje iš aukštosios matematikos vos tinka pastojimui į I-ąjį kursą ir be to dar šlubuosiu su prancūzų kalba.

2. Jei galima būtų pastoti į 3-ąjį kursą be egzaminų, veikiant pusiau diplomatišku keliu, tada galėčiau eiti pasėkmingai tik tuos pritaikomuosius dalykus, kurie mažiau susiduria su aukštąja matematika, praeinama I ir II kursuose.

<...> Padėjęs savo energijų, gal galėčiau išsilyginti, bet galutinėse išvadose būtų dar abejotinas diplomo gavimas.

3. Pastojęs I-an kursan, su jų kariūnais, galėsiu pereiti taip platų matematikos kursą tik pridėjęs didesnę įsitempimą dėl kalbos silpnumo, negu tai tenka jų kariūnams, Bet už tat prisidėtų dar pora mokslo metų.

<...>

Prašau todėl Tamstos patarti ir pranešti, koku būdu man veikti.

Aš asmeniškai norėčiau pradėti nuo I-o kurso dėl to, kad nedaryti sau ir kraštui gėdos vos vos laikantis dvejukėmis ir kad turėti stiprų morališką pagrindą.

Vyr. ltn. Vitkus x

UŽKLUPO AUDRA ARBA PERKŪNIJA: KAIP TURĖČIAU ELGTIS

TEKSTAS IR NUOTRAUKA:
Gabrielius E. Klimenka,
Eduardas Klimenka
#Išgyvenimo_akademija_KlimEndka

Šią vasarą bent kelis kartus praūžė audros, škvai, stiprūs vėjai ir trunkėsi žaibai, lydimi gausių kritulių: lietaus ir krušos. Kai saugiai sėdime namuose, rodos, jokios gamtinės negandos nebaisios, o ką daryti, jei esi kur nors miške, o dangus su žeme maišosi? Apie tai šiandien ir pakalbėsime.

UŽKLUPO AUDRA: PAGRINDINĖS TAISYKLĖS

Taigi, kai tave užklups audra ir nerimastingai dairysiesi, kur čia pasislėpus, atsिमink šias taisykles:

1. Esant stipriam vėjui, geriau likti namuose. Dera iš anksto pasirūpinti savo ir artimųjų saugumu: vanduo, maistas, elektra bent trims dienoms, pravartu turėti parengtą išvykimo krepšį.

2. Jei eini į mišką, niekada nepamiršk pažvelgti į orų prognozes. Jei matai, kad yra potencialus audros pavojus, tuomet geriau likti namuose ir miške apsilankyti kitą kartą. Nepamiršk apie artėjančią audrą informuoti savo artimuosius ir kaimynus, ypač vyresnio amžiaus. Pasiteirauk, ar jie girdėjo pranešimus apie artėjančią audrą. Gal tavo kaimynystėje gyvena neįgalūs žmonės, vieniši seneliai ar šeimos su mažamečiais vaikais ir šiuo metu tėvų nėra namuose. Pasidomėk, ar jais kas nors gali pasirūpinti, jei ne – padėk jiems arba informuok kaimynus, kad nelaimės atveju jie gali skambinti skubios pagalbos telefonu 112 arba kreiptis pagalbos į tave.

3. Audra užklupo miške. Jei buvai neapdairus ir nepatirkinai, kokie orai numatomi, arba prognozės buvo klaidingos ir audra tave užklupo miške, tuomet stenkis kuo greičiau pasišalinti iš jo. Audros metu venk vaikštinėti ar važiuoti palei miškingas vietas, elektros stulpus, pavienius bokštus, statybvietais, palei reklaminius standus ir kitus objektus, kuriuos vėjas gali išversti ir pačiupęs nešti. Sutik, tikrai nenorėtum, kad ant tavęs užkristų medis arba rėžtųsi atskriejęs metalinės tvoros lakštas.

4. Nuo audros geriausia slėptis pastatuose arba atviroje teritorijoje, tad jei tave audra užklupo miške, kuo greičiau pasišalink į atvirą vietovę. Užmiršk apie palapines ar asmeninius daiktus, gelbėk save ir artimuosius. Visose ekstremaliose situacijose geriau yra netekti savo turto nei gyvybės, tad audros metu svarbiau pasirinkti saugią vietą, kurioje galima pralaukti, kol ji praeis. Miškas nėra saugi vieta pučiant stipriam vėjui.

5. Kilus stipriam vėjui gali sutrikti elektros energijos tiekimas, virsti dideli medžiai, lūžti jų šakos, tad net ir pasibaigus audrai kieme, kelyje, miške ar kitose vietose radęs nuvirtusius medžius ar juo labiau elektros stulpus stenkis jų neliesti. Nuvirtęs medis gali būti nestabilus ir tave prispausti. Jei įtari, kad po medžiais gali būti nukritusių elektros laidų, būtinai skambink 112 ir informuok apie situaciją.

6. Jei esi patalpoje, pučiant stipriam vėjui laikyk langus ir balkono duris uždarytus. Tas pats galioja visiems ūkiniams pastatams: tvartui, garažui ir pan. Rekomenduojama pasitraukti nuo langų, nes jiems dužus dėl jų atlėkusio neatpažinto skraidančio objekto stiklo šukės gali smarkiai sužaloti. Visi žmonės ir gyvūnai turėtų pasitraukti iš potencialaus stiklo šukų sklaidos perimetro.

7. Automobilį, jei tik įmanoma, laikyk požeminėje stovėjimo aikštelėje arba garaže. Jei tokios galimybės nėra, automobilį statyk kuo toliau nuo medžių, elektros stulpų, gatvės ženklų ar kitų galinčių nuvirsti objektų, nes audra juos gali užversti tiesiai ant automobilio.

8. Jei audra tave užklupo kelyje ir nėra galimybės pasislėpti, tuomet pasirink saugią vietą automobiliui pastatyti ir būk jame. Audros metu jokia būdu nejudėk transporto priemone, nes atvirose vietovėse vėjo gūsiams gali padaryti automobilį nestabilų, o miškingose gali kliudyti krintantys medžiai, dėl to kyla didelis avarijos pavojus. Kelyje judantys automobiliai taip pat turi daug didesnę tikimybę susidurti.

9. Jeigu tavo namai nukentėjo nuo audros, derėtų imtis priemonių, kurios padės apsaugoti nuo didesnių nuostolių: užkalti atsiradusias angas, uždengti prakiurusį stogą, surinkti daiktus, kurie gali tave ar kitus asmenis sužaloti (pavyzdžiui, stiklo šukės ir pan.).

UŽKLUPO PERKŪNIJA: KAIP IŠLIKTI SAUGIAM

1. Jeigu perkūnijos (t. y. žaibavimo) metu esi pastate, nesinaudok elektros prietaisais, telefonu, neiešk vandens per čiaupą ir jo neliesk, nebūk šalia dūmtraukio, krosnies ir metalinių daiktų. Pagalvok, ar tau tikrai tuo metu reikia naudotis kompiuteriu, siurbti grindis arba virti arbatą? Rekomenduojama, kad veiktų tik būtini elektros prietaisai, pavyzdžiui, šaldytuvai. Nenaudojamus elektros prietaisus derėtų atjungti nuo elektros tinklo. Žaibui trenkus į elektros tiekimo linijas, yra didelė tikimybė, kad prietaisai bus sugadinti, o jei tuo metu jais naudosiesi, gali smarkiai nukentėti.

2. Būdamas lauke ar viduje nesiliesk prie metalinių daiktų, nelaikyk jų rankose ir venk visko, kas gali turėti stiprų elektros krūvį.

3. Būtinai uždaryk langus, duris, dūmtraukius ir visa kita, kas gali patalpoje kelti skersvėjus.

4. Nesaugu būti atviroje lauke, tad kuo greičiau susirask pastogę.

5. Žaibavimo metu nestovėk po medžiais (ypač pavieniais), taip pat nebūk arti vandens. Atmink, kad pavojinga būti greta aukštų statinių, ant kalvų, elektros tiekimo linijų, metalinių aptvarų ir pan. Žaibui pataikius į medį, atvirkštinis išlydis gali būti mirtinas ir žmogui, ir gyvūnui, jeigu šie slepiasi nuo lietaus po medžiu. Todėl perkūnijos metu atstumas tarp medžio ir žmogaus turi būti ne mažesnis kaip 3 metrai (saugiau bus atsitraukus 8–10 metrų atstumu).

6. Jei tenka statytis laikiną pastogę (pavyzdžiui, palapinę, nes perkūnija tave užklupo žygio metu), geriau rinktis žemesnę vietovę ar įdubą, esančią atokiai nuo medžių.

7. Nebėk – tiek lauke, tiek viduje judėk ramiai. Tikrai nepradėk bėgti, jei pamatei tokį retą reiškinį kaip kamuolinis žaibas. Greitas judėjimas sukelia oro sroves, kurios gali kamuolinį žaibą pritraukti prie tavęs. Nuo kamuolinio žaibo susiformavimo paprastai padeda uždaryti langai, durys, dūmtraukiai taip, kad patalpoje nebūtų skersvėjų. Perkūnijos metu nederėtų bėgti, važinėti motociklu ar dviračiu, nes tai padidina žaibo trenkimo į tave tikimybę.

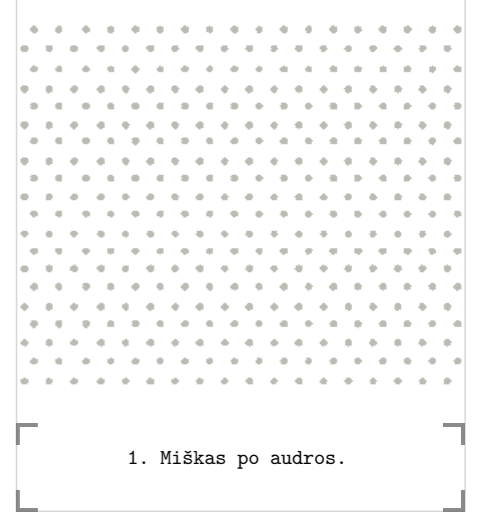
8. Jei žaibavimas tave netikėtai užklupo gamtoje ir neturi galimybės pasislėpti, rekomenduojama slėptis nedidelėje įduboje, statau šlaito papėdėje, pakalnėje arba krūmuose. Jei žaibavimas tave užklupo lygioje vietovėje, pavyzdžiui, laukuose, derėtų pritūpti, apglėbti kojas rankomis arba atsistoti ant akmens. Taip sumažinsi siluetą ir bus mažesnė tikimybė, kad į tave trenks žaibas.

9. Jei žaibavimas tave užklupo plaukiant valtimi, žvejojant ar maudantis ežere, jūroje, upėje ar kitame atvira vandens telkinyje, nedelsiant lipk į krantą ir atsitrauk kiek įmanoma toliau nuo vandens.

10. Jei žaibavimas tave užklupo važiuojant automobiliu, patartina sustoti, jei įmanoma įtraukti anteną, laikyti uždarytus langus. Automobilis laikomas saugia vieta pralaukti perkūniją arba audrą, tik svarbu jo nestatytį greta aukštų medžių, reklaminių stendų, bokštelių ar pan. Jei žaibas pataiko į transporto priemonę, joje esantys žmonės paprastai nenukenčia, tad tikrai lik automobilyje, tačiau nesiliesk prie metalinių detalių ir ramiai pralauk, kol pasibaigs žaibavimas.

11. Jei esant atviroje vietovėje tau staiga įsielekrino ir pasiūšė plaukai, kuo greičiau ieškok priedangos, nes į tą vietą trenks žaibas. Jei priedangos nėra, tuomet mažink siluetą: tūpkis, rankomis apimk kelius, o galvą palenk tarp kelių. Tikėtina, kad taip išvengsi tiesioginio žaibo pataikymo.

Didžioji taisyklė: esant nepalankioms oro sąlygoms, nepalik gyvenamosios vietos be ypatingos priežasties. Jeigu vis dėlto privalai išvykti, išjunk elektrą, užsuk dujas ir vandens sklendes, uždaryk langus ir langines, užrakink duris ir atlik visus įprastus veiksmus, kuriuos darai išvykdamas bent kelioms dienoms. Nepamiršk, kad saugumas visuomet turi būti prioritetas. x

1. Miškas po audros.

AMERIKIEČIŲ POŽIŪRIS Į GINKLUS. STATISTIKA, NUOMONĖS IR TENDENCIJOS

1

7

TEKSTAS IR NUOTRAUKA:

Valdas Kilpys,
parengta remiantis
www.pewresearch.org medžiaga

1. Ginklų gali būti daug arba mažai. Valstybės valia pasirinkti deramą kryptį.

Ginklai ir jų kultūra yra giliai įaugusi į amerikiečių sąmonę. Tyrimai rodo, kad beveik trečdalis amerikiečių yra ginkluoti. Remdamiesi oficialiais Pew Research Center ir Gallup tyrimo rezultatais pateiksime įvairius ginklų savininkų statistikos pūvius. Susipažįstant su senas ginklų kultūros tradicijas turinčios šalies statistika galima deramai mąstyti ir apie tai, kas Lietuvai tiktų geriausiai.

Sveikintina, kad kiekvienas ginklą turintis ir juo naudotis mokantis pilietis įgytų pilietinio pasipriešinimo žinių ir praktinių įgūdžių.

SEPTYNI TYRIMAIŠ PAREMTI TEIGINIAI

1. Keturi iš dešimties suaugusių JAV gyventojų teigia, kad gyvena namų ūkyje, kuriame laikomas ginklas. Iš jų 30 proc. sako, kad asmeniškai turi ginklą, rodo 2021 metų birželio mėn. atlikta Pew Research Center apklausa.

2. 2019 metais atliktoje Gallup apklausoje ginklų savininkai dažniausiai nurodė asmeninį saugumą arba apsaugą kaip priežastį, dėl kurios jie turi šaunamąjį ginklą. Taip į atvirą klausimą atsakė maždaug šeši iš dešimties [63 proc.]. Gerokai mažesnė dalis nurodė kitas priežastis, įskaitant medžioklę [40 proc.], poilsį ar sportą [11 proc.], tai, kad jų ginklas yra antikvarinis arba šeimos relikvija [6 proc.], arba tai, kad ginklas susijęs su jų darbo sritimi [5 proc.].

3. 2021 metų balandžio mėn. atliktos Pew Research Center apklausos duomenimis, maždaug pusė [48 proc.] amerikiečių įsitikinę, kad smurtas, sietinas su ginklais, yra didelė problema šalyje.

4. Požiūris į smurtą naudojant ginklus labai skiriasi priklausomai nuo rasės, etninės kilmės, partijos ir bendruomenės tipo. Maždaug aštuoni iš dešimties suaugusių juodaodžių [82 proc.] teigia, kad smurtas dėl ginklų yra labai didelė problema. Palyginimui: taip smurtą dėl ginklų vertina maždaug šeši iš dešimties suaugusiųjų ispanakalbių [58 proc.] ir 39 proc. suaugusiųjų baltaodžių [duomenų apie azijiečių kilmės amerikiečius nėra].

5. Maždaug pusė amerikiečių [53 proc.] pritaria griežtesniems ginklų įstatymams, t. y. nuo 2019 metų jų sumažėjo. Mažesnė dalis teigia, kad šie įstatymai yra maždaug tinkami [32 proc.] arba turėtų būti ne tokie griežti [14 proc.]. Amerikiečių, teigiančių, kad ginklų įstatymai turėtų būti griežtesni, dalis mažėja.

6. Amerikiečių nuomonės dėl to, ar apribojus teisėtą ginklų turėjimą sumažėtų masinių šaudynių, išsiskiria. Diskusijos dėl šalies ginklų įstatymų dažnai kyla po masinių šaudynių. Tačiau amerikiečių nuomonės dėl to, ar teisiniai pakeitimai sumažintų masinių šaudynių skaičių, išsiskiria. Maždaug pusė suaugusiųjų [49 proc.] teigia, kad masinių šaudynių būtų mažiau, jei žmonėms būtų sunkiau legaliai įsigyti ginklų, o maždaug tiek pat žmonių teigia, kad tai nieko nepakeistų [42 proc.] arba kad masinių šaudynių būtų daugiau [9 proc.].

7. 2021 metų balandžio mėn. apklausos duomenimis, kaimo vietovėse gyvenantys amerikiečiai paprastai pasisako už platesnes galimybes įsigyti ginklų,

o miestuose gyvenantys amerikiečiai teikia pirmenybę griežtesnei politikai. Nors kaimo vietovėse paprastai gyvena daugiau respublikonų, o miestuose daugiau demokratų, šis dėsningumas galioja net ir kiekvienos politinės partijos viduje. Pavyzdžiui, 71 proc. kaimo respublikonų pasisako už tai, kad mokytojams ir kitiems mokyklų darbuotojams būtų leidžiama nešioti ginklus mokyklose, palyginti su 56 proc. miestuose gyvenančių respublikonų. Ir atvirkščiai – kone pusė miesto bendruomenėse gyvenančių respublikonų [51 proc.] pasisako už draudimus laikyti ginklus, palyginti su 31 proc. kaimo vietovėse gyvenančių respublikonų.

IŠVADŲ LINK

Tenka pripažinti, kad Lietuva vykdo gana nuoseklią ginklų politiką, nors tam tikrų įtampų esama. Validžių sociologinių tyrimų šia tema rasti nepavyko. Šiomet liepos mėnesį esamus ir būsimus ginklų savininkus pasiekė žinia, kad Vyriausybė pritarė Seime svarstomoms pataisoms, kad medžioklei, sportui ar savigynai A ir B kategorijų ginklų įsigyjantys asmenys turėtų išklausti pilietinio pasipriešinimo kursą. Regis, ši misija gali tekti mūsų organizacijai.

Sveikintina, kad kiekvienas ginklą turintis ir juo naudotis mokantis pilietis įgytų pilietinio pasipriešinimo žinių ir praktinių įgūdžių. Žinotų savo vietą ir vaidmenį šalies gynybos sistemoje. Kita vertus, ginklų savininkai iki šiol yra fragmentuota visuomenės dalis ir neretai stinga aiškios politinės valios, kur link suka mūsų valstybė: didesnio piliečių apginklavimo, esamos padėties išlaikymo ar jų nuginklavimo link.

SAUSA STATISTIKA

Vidaus reikalų ministerija pateikia informaciją, kad leidimus laikyti ginklų turi 56 948 asmenys, pernai tokie leidimai išduoti 8 061 asmeniui, apie tris kartus daugiau negu ankstesniais metais. Kasmet apie 12 000 piliečių turi pratęsti turimą leidimą ginklui. x

GINKLŲ STOTIS CROWS M153

Integruotas ginklas
**sunkusis 12,7 mm
kulkosvaidis M2 QCB**

**Automatinis
taikino sekimas**

Šaudymo sparta
450-575 šūv./min.

Maitinamas
**400 šovinių
juosta**

Efektyvus šaudymo nuotolis
1 800 m

**Lazerinis
toliamatis**

Svoris
172 kg

Elektrooptika
**dieninės ir
šiluminės
kamos**

CROWS M153 ginklų stotis integruojama į dalį Lietuvos kariuomenės šarvuotųjų taktinių visureigių JLTV. Jos įgalina šaulį valdyti sunkųjį 12,7 mm kulkosvaidį iš JLTV vidaus. Norvegijos įmonės „Kongsberg“ gaminamos CROWS M153 ginklų stotys yra naudojamos JAV kariuomenėje ir vertinamos už savo tikslumą, patikimumą ir saugumą.

APIE KELIS SMEGENŲ PLOVIMO METODUS

9

1. Įgydamas vis naujus vardus kvailinimo mokslas iki šiol remiasi nepakitusiais, klasikiniiais smegenų plovimo metodais.

TEKSTAS IR NUOTRAUKA:
Valdas Kilpys

Negrizkime į gilius filosofinius svarstymus. Pašonėje gaudžiant karo aidams filosofijos kiek atsitraukia ir nutyla. Išlieka tik tikri dalykai. Teisingi, pagrįsti tiesa, kuri, reikia tikėtis, vis dar pasiekiamas.

1

Apie propagandą, medijų manipuliacijas ir panašius dalykus dabar porina tas, kas netingi, tačiau egzistuoja ir kiti, artimesnio, asmeninio pobūdžio proto *skalavimo* būdai. Apie tai ir pakalbėkime. Juk besmegeniai šaliai Lietuvai nereikalingi...

Dar nuo tų laikų, kai Johnas Hanley ir Werneris Erhardas įkūrė liūdnei pagarsėjusią *Lifespring* asmenybės tobulinimo kompaniją, šis tobulėjimo *šišas* plačiai paplito po pasaulį, neaplenkdamas ir Lietuvos. Nenuostabu, kad įgydamas vis naujus vardus kvailinimo mokslas iki šiol remiasi nepakitusiais, klasikiniiais smegenų plovimo metodais, taikytais dar nuo *Lifespring*, Scientologijos ir EST (*Erhard Seminars Training*) radimosi laikų.

Matyt, nėra reikalo kartotis deklaruojant dabarties žmogaus pasimetimą praradus sakralinį būties pagrindą. Praradęs tikėjimą žmogus vis vien ieško, kuo patikėti. Tai geriausias grobis sėkmės treneriams, *koučeriams* ar emocinio intelekto guru. Panašiais metodais naudojami ir šnipai, verbuotojai ar visokio plauko aferistai.

TAD APIE VISKĄ PAPUNKČIUI.

Pirma, nepaisant tam tikro sektantiškumo apraiškų, įvairios tobulėjimo, ko nors siekimo mokyklos nevadintinos sektomis. Pagrindinis jų tikslas nėra besąlygiškas paklusnumas ar nepakanta kitokiems. Dažniausias siekis yra pinigai (arba verbavimas). Manipuliatyvumas pasireiškia įvairiais „tobulėjimo lygiais“, kuriuos esi verčiamas / skatinamas pereiti, jei apsilankei pirmame susitikime. Kita to paties medaliao pusė – į susitikimus pakviesti daugiau žmonių. Kitaip tariant, jei jau nusprendei „tobulėti“ šiuo būdu – būk pasirėngęs atverti piniginę ir smegeninę.

Antra, susitikimuose dažniausiai pasinaudojama žmonėmis sukeliant savotišką transą ir taip nuslopinant kritinio proto galias. Stereotipinis scenarijus: tai uždara patalpa ir iš pradžių kiek kvailokai atrodantis, niekus rėkaujantis, gestikuliuojantis *treneris*. Jo kalbų loginė išsklotinė tokia: tu pats atsakingas už savo gyvenimą, vadinasi, esi atsakingas už tai, kas vyko ir vyksta. Jei atėjai čia – vadinasi, esi kažkuo nepatenkintas. Tavo mąstymas atvedė tave čia, vadinasi, reikia *išjungti* mąstymą ir *įjungti* jauseną. Iš esmės reikalaujama atsakyti bet kokio kritinio mąstymo, logikos jį keičiant intucija, emociniu intelektu ar kokiu kitu panašiu efemeriniu dalyku.

Trečia, tokiuose susitikimuose kėsinamasi į asmenybės pilnatvę, savastį. Dažniausiai tai daroma manipuliuojant emocijomis, šokinėjant nuo pozityvo prie negatyvo, įsupant „emocijų laivą“.

Įgydamas vis naujus vardus kvailinimo mokslas iki šiol remiasi nepakitusiais, klasikiniiais smegenų plovimo metodais.

Tarkime, siūloma prisiminti laimingiausią vaikystės akimirką, o paskui – grįžti į laiką, kai jautėsi labiausiai pažemintas ir t. t. Po tokių emocinių sūpuoklių gyvenimas atrodo pilkas ir nuobodus. Blogiausia tai, kad šios emocijos yra dirbtinai sukeltos ir neturi nieko bendro su vertybiškumu ar su emocijomis, kylančiomis natūraliai. Po apsilankymo emociniame disneilande po tam tikro laiko norisi ten grįžti.

Ketvirta, dažnai *treneris* specialiai menkina žmogų (Ką tu pasiekei gyvenime? Tu juk nevykėlis ir t. t.), kad sustiprėtų negatyvi asmenybės savivertė. Taip išklabinama savigarba ir savo vertės pajutimas, žmogus dezorientuojamas, sąmoningai įstumiamas į menamą aklavietę. Tada pasiūloma išeitis – nuoseklus kursų lankymas padarys tave „tikru žmogumi“.

Penkta, dažniausiai tokių susitikimų sėkmės matas yra materija. Skirtingai nuo religinių dvasinių praktikų (net orientalistinių) čia nekalbama apie kokius nors sudėtingus dvasinius siekinius. Laimė ir sėkmė čia turi aiškų matą – karjera, namas, pinigai, su retomis išimtimis – šeima.

Šešta, tokio pobūdžio susitikimai turi panašumų su viduramžiais taikytu gydymu, kai ligonis buvo nardinamas šulinyje ir po keliolikos sekundžių keliamas lauk. Kitaip tariant, tai tam tikra šoko terapija, kuri, pasitaiko, priverčia atsitokėti. Kita vertus, patriotiškam ar stiprias vertybes turinčiam žmogui šie kursai yra kenksmingi tiek, kiek jis pajėgia atsispirti psichologinėms manipuliacijoms.

Tačiau, būsiu atviras, identifikavus vieną iš aukščiau išvardytų manipuliacijos metodų geriau nusispjauti ir išeiti. Tautos išmintis byloja, kad, jei matai, jog tai š..., visai nebūtina dėti jį į burną, kad tuo įsitikintum šimtu procentų. x

AINĖ TERLECKĖ: „GERIAUSIA MOTYVACIJA JAUNIESIEMS ŠAULIAMS YRA LAIKAS, SKIRIAMAS JIEMS, – TIKRAS IR NESUVAIDINTAS“

1

TEKSTAS: Dovilė Pukertaitė
NUOTRAUKA: Orinta Šimonelytė

1. Ainė su jaunaisiais šauliais II Pėsčiųjų žygyje Vytauto apygardos partizanų takais Utenoje.

Šaulė, karė savanorė Ainė Terleckė mėgsta sakyti, kad jos specializacija – darbas su jaunimu, mat jau būdama jaunąja šaule visada stengėsi padėti jaunesniems, dalytis su jais savo patirtimi ir žiniomis. Šiandien ji tęsia savo darbus Utenos šaulių rinktinėje jau kaip instruktore, jaunųjų šaulių būrelio vadovė, veda Pilietiško ir gynybos įgūdžių kursą moksleiviams. Pasikalbėjome, kokių sėkmių ir nesėkmių išrinkta dirbant su jaunimu.

Kodėl pasirinkote mokyti kitus? Kokia buvo pradžia?

Manau, mokyti kitus nebuvo mano sąmoningai priimtas sprendimas, tai tiesiog įvyko natūraliai man dalyvaujant šauliškoje veikloje. Į Lietuvos šaulių sąjungos veiklą įsitraukiau jau būdama 16 metų – kaip jaunoji šaulė buvau gerokai vyresnė už kartu su manimi besimokančius, besiruošiančius I pakopai jaunuosius šaulius, todėl jaučiau pareigą jaunesniems padėti mokytis ir sėkmingai pasiekti užsibrėžtų tikslų. Vėliau tai tapo mūsų, jaunųjų šaulių, nerašyta taisykle, kad vyresnieji, grįžę po stovyklų ar kursų, dalijasi sukauptomis žiniomis, patirtimi, veda paskaitas kitiems jaunesniems šauliams, kurie dar tik ruošiasi išvykti į pakopines stovyklas ar kursus.

Oficialiai instruktore tapau prisijungusi prie Krašto apsaugos savanorių pajėgų. Kaip šaulė ir karė prisidedu prie jaunųjų šaulių stovyklų Utenoje – jose, kaip instruktore, dalijuosi savo patirtimi su stovyklos dalyviais. Džiaugiuosi, kad esu naudinga ir galiu padėti rinktinei. Suaugusiems šauliams kol kas neteko vesti paskaitų, susitikus su šauliais, daugiau vyksta neoficialus bendravimas, diskusijos įvairiais klausimais – visada pasidaliju savo patirtimi, duodu patarimų. Mėgstu sakyti, kad mano specializacija – darbas su jaunimu: vykstu į poilsines, pažintines, pakopines stovyklas, vedu šauliškus mokymus Utenos jaunesniems šauliams. Pradėjau vesti Pilietiško ir gynybos įgūdžių kursą moksleiviams.

Dirbdama su jaunuoliais „neprisirišu“ prie vienos temos, domiuosi dalykais, įtrauktais į jaunųjų šaulių mokymo programas, stengiuosi sekti pasikeitimus, stebėti, kokie dalykai domina jaunuolius, nes iš jų galima tikėtis įvairių klausimų, o instruktorius turi gebėti atsakyti net į pačius keisčiausius ir netikėčiausius.

Pirmieji mokymai, kuriuose teko paragauti instruktorės duonos? Kokios baimės ir mintys lankė prieš kursą?

Pirmą kartą instruktore buvau jaunųjų šaulių I pakopos stovykloje. Tiksliai negaliu atsakyti, kas tuo metu man kėlė nerimą. Manau, kad daugiausia bijojau dėl savo patirties stokos – juk buvau tik neseniai prisijungusi prie Krašto apsaugos savanorių pajėgų. Vienintelė patirtis, kurią turėjau, buvo paskaitų vedimas būrelio metu jaunesniems šauliams, kuriuos pažinojau, kurie kartu su manimi dalyvavo šauliškoje veikloje, kurie buvo mano broliai ir seserys. Tad dalyvauti stovykloje ir mokyti kitus jaunuolius... tuo metu tikrai jaučiausi išėjusi iš savo komforto zonos. Gąsdino ir tai, kad stovykloje teko dirbti su instruktoriais, kurie

visai neseniai man pačiai vedė paskaitas. Vis galvodavau, kaip nepasirodyti paaugliškai, kaip atrodyti rimtai, kaip nenuvilti jų.

Labiausiai pasisekė mokymai? Kas tai lėmė ar apskritai, kaip manote, kas lemia mokymų sėkmę?

Per tiek laiko, kiek teko dirbti instruktore, negaliu išskirti labiausiai pasisekusių mokymų. Visada po jų grįžusi namo apmąstau, ką galėjau daryti kitaip, ką galima tobulinti, kokiais klausimais dar reikėtų sukaupti daugiau žinių. Gal esu perfekcionistė ir linkusi į savikritiką, bet manau, kad tik dėl kritikos mes galime tobulėti – geriau ant laurų neužmigti. Mokymų sėkmę lemia paties instruktoriaus motyvacija, žinoma, turima patirtis, taip pat ir charizma čia visai nepakenkia.

Frazės, kuriomis motyvuojate šaulius ar kursų, kuriuos vedate, dalyvius?

Konkrečių motyvuojančių frazių neturiu. Dirbant su jais tenka susidurti su įvairiomis situacijomis ir emocijomis. Pavyzdžiui, ašaromis, pykčiu, aiškiai matomu nusivylimu. Tokiais momentais stengiuosi motyvuoti vaiką, papildomai jam skirti laiko, pasikalbėti, stengiuosi tokiais atvejais papokštauti, pasidaliju linksma, analogiška situacija iš savo patirties. Manau, geriausia motyvacija jaunesniems šauliams yra laikas, skiriamas jiems, tikras ir nesužadintas domėjimasis ir pojūtis, kad jis nėra pamirštas bendroje minijoje.

Situacija, kuri kursų metu išmušė iš vėžių?

Situacija, apie kurią pasakosiu, nėra viena iš blogųjų, tikriausiai net viena iš geriausių. Ji nutiko šią vasarą, todėl smagu atgaivinti malonius prisiminimus. Per tiek laiko, kiek dirbu su jaunaisiais šauliais, jau pradėjau suprasti, kokia yra šiuolaikinė jaunuolių karta, kaip jie elgiasi ar reaguoja įvairiose situacijose – jau žinai, ko iš jų tikėtis. Vienas sudėtingiausių dalykų – įtraukti jaunuolius į diskusijas. Jie dažnai nenori užduoti klausimų, jei klausi konkretaus vaiko, atsakymą dažniausiai gausi iš vieno ar kelių žodžių. Veda vieną įprastų savo paskaitų ir, kaip visada, nesitikiu iš jų sulaukti klausimų lavinis ar aktyvios diskusijos (klausimai dažniausiai pasipila, kai reikia eiti praktikuotis arba rašant testą), man padarius nedidelę pauzę vieno jaunuolio ranka kyla į viršų ir pasipila klausimai. Ne vienas ir ne du. Dar ir dabar juokinga prisiminus savo reakciją į šią klausimų laviną. Iš pradžių visai nutilau, pasimečiau ir pradėjau juoktis, sakau: „Tai štai, koks jausmas, kai tau užduoda klausimus paskaitos metu.“ Buvo įdomi paskaita ir diskusija.

Kas Jums sunkiausia dirbant instruktore?

Dirbant šį darbą sunkiausia yra motyvuoti save ir motyvuoti jaunuolius. Čia kaip užburtas ratas: mane į priekį stumia jaunuolių emocijos, sėkmė, įsitraukimas ir aktyvumas, jei jaunuoliams to trūksta, dažnai krinta motyvacija ir man, o jaunuolius į priekį varo instruktorių charizma, aktyvumas, tad jaunuolis tampa pasyvus, jei to trūksta instruktoriui.

Didžiausia Jūsų, kaip instruktorės, nesėkmė?

Manau, kad tokio dalyko kaip nesėkmė nėra, tiksliau, jos neakcentuoju – tai yra pamoka, iš kurios reikia pasimokyti, ja pasinaudoti, siekiant tobulėjimo. Sudėtingos situacijos turėtų būti postūmis į priekį, kad daugiau tokios patirtys nepasikartotų. Tokio paties mąstymo mokau ir jaunuosius šaulius, nes manant, kad tam tikros patirtys yra nesėkmė ir apie jas nuolat galvojant, sustoja progresas. Skatinu jaunuolius išmokyti pamoką ir pamiršti.

3 žodžiais apibūdinkite gerą instruktorių?

Motyvuotas, paprastas, charizmatiškas.

3 žodžiais apibūdinkite gerą mokinį?

Įsitraukiantis, linksmas, iniciatyvus.

Juokingiausias nutikimas mokymų metu?

Paties juokingiausio nutikimo neturiu, nes po kiekvienų mokymų, stovyklų ar kursų namo grįžtu vis su nauja, juokinga istorija, kurią dažnai ir ne kartą pasakoju kitų mokymų dalyviams, ypač kai tai tinka prie tuo metu vedamos paskaitos temos. Naujausias juokingas nutikimas įvyko šią vasarą stovykloje. Su stovyklautojais ėjome kliūčių ruožą pelkėje, užuot padėjusi jaunuoliams pelkėje judėti į priekį, pati įklimpau į pelkę ir jiems teko iš jos mane, instruktorę, ištraukti. Tai tapo būrio komandine užduotimi, su ja buvo puikiai susidorota ir finišo tiesioji sėkmingai pasiekta.

Kaip dažnai instruktoriui pačiam reikia tobulinti savo žinias? Kokius pastaruosius kursus esate baigusi pati?

Manau, instruktorius niekada neturėtų nustoti tobulėti ir siekti įgyti daugiau žinių ir patirties. Šiuo laiku viskas labai greitai juda į priekį, tad gali labai greitai atsilikti nuo progreso. Pastarieji kursai, kuriuos baigiau, yra pedagoginių psichologinių žinių ir bazinis rezistencijos kursai. x

1

JAUNOJO ŠAULIO KELIAS VAIKINĄ ATVEDĖ Į LIETUVOS KARO AKADEMIJĄ

TEKSTAS: Lina Vaitiekūnaitė
NUOTRAUKOS: Eimantas Genys

1. Kristupas - jau LKA kariūnas.
2. Pirmosiose Kariūno bazinio kario kurso pratybose.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija pradėjo naujus mokslo metus, sulaukusi naujų studentų, dabar jau kariūnų, pasirinkusių karininko profesiją. Tarp jų – didelė dalis jaunųjų šaulių, kurie patvirtina, kad Lietuvos šaulių sąjunga ir atvedė juos į šią aukštąją universitetinę mokyklą, vienintelę Lietuvoje kariuomenei rengiančią karininkus.

Taip pat ir šiauliečiui Kristupui Jurui, priklausančiam Gen. Povilo Plechavičiaus šaulių (Šiaulių apskr.) 6-osios rinktinės 602-ajai kuopai, sąjunga parodė Lietuvos karininko kelią.

GERIAUSI AUTORITETAI – ŠAULIŲ VADAI

„Prie šaulių nusprendžiau prisijungti prieš šešerius metus po vasaros stovyklos, apie kurią sužinojau iš draugo, kurio tėtis priklausė Lietuvos šaulių sąjungai, – prisimena vaikiną. – Tad norėjau savaite pagyventi pagal griežtesnę rutiną kitoje aplinkoje ir taip išbandyti save. Atsimenu, kaip paskutinę dieną prašiau mamos, kad leistų pasilikti dar vieną pamainą, nes ten niekas manęs neišgąsdino ir labai patiko. Gana greitai supratau, kad noriu būti Lietuvos šaulių sąjungos narys. Nieko nelaukiau ir po stovyklos susisiečiau su rinktinės vadu, oficialiai prisijungiau prie jaunųjų šaulių. Netrukus prasidėjo paskaitos, pratybos, stovyklos, kurios dar labiau įtraukė į šaulių būrį.“

Pasakodamas apie savo patirtį, įgytą tarp naujų draugų, Kristupas visų pirma pamini šaulių rinktinės 602-osios kuopos vadą Tomą Beinorą, kuris jam buvo ir yra autoritetas: „Galiu drąsiai sakyti, kad jis yra vienas geriausių ir patriotiškiausių vadų visoje sąjungoje, kuris visada tau padės, visada patars. Pamenu, kiek daug prisidėjo prie mano mokyklos projektinio darbo, kai reikiams fotografijoms padaryti davė visą ekipuotę. Taip pat man autoritetas yra ir buvęs Lietuvos šaulių sąjungos vadas pulkininkas Gintaras Koryzna.“

Paklaustas, ką jam davė narystė Šaulių sąjungoje, Kristupas tvirtai atsako, kad išmoko imtis iniciatyvos ir dirbti komandoje, ėmė domėtis pratybomis, kitais mokymais ir renginiais, kuriuos organizuoja arba kuriuose dalyvauja Lietuvos šaulių sąjunga.

KARIO ĮGŪDŽIAI PADEDA

„Apie studijas Lietuvos karo akademijoje pradėjau galvoti būdamas gal 12–14 metų. Galima sakyti, anksti, nes jaunųjų šaulių stovyklos man buvo pati pradžia, kai praktiškai susidūriau su labai panašia į kario gyvenimą veikla, – prisimena vaikiną. – Tada ir pradėjau svarstyti, ką galėčiau veikti ir kuo noriu tapti baigęs mokyklą. Nusprendžiau, kad geriausiai save realizuočiau būdamas karininku, nes kariuomenės vertybės man artimos, griežtesnė rutina ir taisyklės manęs negąsdina. Vadinas, reikia mokytis Lietuvos karo akademijoje, kad įgyčiau karininko profesiją ir baigčiau universitetines studijas. Viskas vienoje vietoje!“

2

Todėl dabar Kariūno bazinis kario kursas – Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos Mokomajame pulke vykstančios pirmosios kariūnų pratybos ir paskaitos – karybos pagrindai. Kristupas patvirtina, jam žinomi, nes kariui reikalingų pradinių įgūdžių kaip šaulys jis jau turi.

DARBAS KOMANDOJE MOTYVUOJA

„Važiudavau į šaulių stovyklas, lankydavau paskaitas, kuriose mokėmės topografijos, karo medicinos, inžinerijos ir kitų kariui reikalingų dalykų. Taip pat dalyvaudavau pratybose ir įvairiose varžybose, kurios man buvo smagiausios, nes jose visiems reikėjo veikti kaip komandai.“

„Pamenu, kaip mane pirmą kartą paskyrus skyriaus vadu rinktinės varžybose, su komanda šaudymo rungtyje laimėjome pirmąją vietą. Tai mane motyvavo dar labiau stengtis vienijant komandą.“

Įgyta kario patirtis vaikiniui, kaip ir kitiems šauliams, padėjo ir stojant į Lietuvos karo akademiją, nes, pateikę Lietuvos šaulių sąjungos pažymėjimą, jie gavo papildomą balą.

Tėvams Kristupo sprendimas rinktis studijas Akademijoje ir tapti karininku nebuvo naujiena, nes jis nuo mažens ir kovinius mokymus lankydavo, ir komandinis sportas jam patiko. Todėl jo pasirinkimą palaikė tiek tėvai, kurie jautė, kad sūnus rinksis šį kelią, tiek draugai, ypač šauliai.

LKA – NAUJA PATIRTIS

Dabar studijuodamas vaikiną įgyja unikalios patirties, prisiima naujus įsipareigojimus ir laikosi griežtų kariuomenės taisyklių, jį supa nauji draugai, su kuriais dirbs komandoje. Viskas tik prasideda. Ir jam tai patinka.

Kariūno bazinio kario kurso pratybose Kristupas Juras jaučiasi drąsiai: „Į Lietuvos karo akademiją įstojome keli draugai, čia dar jų susiradau. Esu ne vienas. Tai mane motyvuoja dar labiau stengtis!“ x

JUNGIANT PRAEITĮ, DABARTĮ IR ATEITĮ

Tekstas: Martyna Povilavičiūtė
Nuotrauka: „Sajos“ archyvas

1. Korp! Saja kandidatai ir nariai Lietuvos Respublikos Seime.

12

Rugpjūčio 22 dieną Lietuvos šaulių studentų korporacijos „Saja“ nariai lankėsi Lietuvos Respublikos Seime, kur turėjo galimybę ne tik apsižvalgyti po Seimo rūmus, bet ir išgirsti įdomių pasakojimų iš pirmų lūpų. Sąjūdininkė, sąjūdžio metraštininkė, sąjūdžio rinkimų kampanijų ir renginių organizatorė, viena iš Baltijos kelio ir Laisvės kelio koordinatorių, dabar Seimo kanceliarijos Parlamentarizmo istorinės atminties skyriaus vedėja Angonita Rupšytė pasidalino prisiminimais apie Sąjūdžio laikus, papasakojo, kur Seimo rūmuose susirinko Sąjūdis po laimėtų rinkimų. Po ekskursijos visi kartu leidomės į įdomią diskusiją: „Jungiant praeitį, dabartį ir ateitį: Sąjūdis, Baltijos kelias ir jauno žmogaus požiūris XXI a.“.

Diskusija prasidėjo iškalbingais Angonitos žodžiais: „Aš esu paprastas žmogus, kuris tuo metu buvo ten, kur ir turėjo būti, – aš esu Sąjūdžio juodadarbė.“ Angonitos Rupšytės prisiminimai ir patirtis yra gyva istorija, kuri šiandien mums padeda suprasti, ką reiškia kovoti už savo tautą ir šalį taikiu pasipriešinimu. Tai buvo ypatingi laikai, kai žmonės susivienijo siekdami laisvės ir nepriklausomybės, ir Angonitos Rupšytės pasakojimas apie to meto įvykius atskleidė, koks didelis dvasinis ryšys buvo tarp žmonių, kurie dėjo visas pastangas atkuriant Lietuvos laisvę. Iš pirmų lūpų išgirstas pasakojimas apie tai, kaip žmonės skanduodami laisvės žodžius juto ramybę, šiandien mums tapo galingu liudijimu, kaip didžiulė bendruomenės vienybė ir pasiryžimas gali įveikti baimę ir nesaugumo jausmą.

Baltijos kelias – unikalus reiškinys, kai iš visų Lietuvos kampelių žmonės mobilizavosi, siekdami vieno tikslo. Žvelgiant iš šių dienų perspektyvos, kartais sunku suvokti, kaip tai tapo įmanoma – sudėtinga logistika, automobilių trūkumas, priklausomybė nuo kolektyvinių ūkių bei gamyklų darė šią užduotį dar sudėtingesnę. Pasirodo visos kliūtys nublinksta prieš žmonių ryžtą ir užsispyrimą, prieš laisvės siekį.

Penkiasdešimt atkarpų simbolizavo penkiasdešimt skaudžios okupacijos metų. Baltijos kelyje stovintys žmonės tapo istorinio įvykio kūrėjais ir liudininkais, reiškančiais aiškia poziciją dėl laisvos Lietuvos, kiekvienas jų tapo simbolinio protesto prieš Molotovo-Ribentropo paktą dalyviais. Tuo metu buvo minimos penkiasdešimtosios pakto, turėjusio lemiamos įtakos Baltijos šalių nepriklausomybei, jas paverčiant Sovietų Sąjungos okupacinėmis teritorijomis metinės. „Žmonės, susijungę į grandinę ir laikydami už rankų, visam pasauliui

Žmonės, susijungę į grandinę ir laikydami už rankų, visam pasauliui parodė, kad jie yra vieningi ir tvirtai palaiko Baltijos šalių siekį atkurti savo nepriklausomybę.

parodė, kad jie yra vieningi ir tvirtai palaiko Baltijos šalių siekį atkurti savo nepriklausomybę“, – prisiminė Angonita.

Aiškliai deklaruojamas tikėjimas jaunimu motyvavo ne vieną diskusijos dalyvį. Pasak Angonitos, jaunimo gebėjimas prisidėti prie šalies vystymosi yra išskirtinai svarbus, ypač šiandienėje visuomenėje, kurioje daug galimybių, tačiau iššūkių taip pat netrūksta. Jauni žmonės turi didelį potencialą tapti aktyviais piliečiais ir dalyvauti šalies politiniame, ekonominiame ir socialiniame gyvenime. Įsivaizduokime jaunimą, kuris yra pilietiškai aktyvus, domisi savo šalies istorija ir vertina tuos, kurie kovojo už Lietuvos nepriklausomybę. Šie jauni žmonės gali tapti ne tik gerais piliečiais, bet ir inovatoriškais lyderiais, kurie veda šalį į geresnę ateitį. „Labai svarbu išsaugoti istorinę atmintį, kalbėti apie laisvės kovotojus ir jų indėlį į laisvos Lietuvos istoriją – ryšys su praeitimi padeda formuoti tapatumą ir pilietinę atsakomybę. Tikiu, kad jaunimas yra tautinės vienybės ateitis, jie užima svarbią vietą šioje grandinėje. Tai suvokiantys turi pajusti ir atsakomybės jausmą bei įsipareigojimą Lietuvai ateities kartoms“, – įsitikinusi Sąjūdžio dalyvė. Ne vienas sąjūdas po susitikimo išėjo pilnas apmąstymų, jog Lietuvos ateitis – visų piliečių bendradarbiavimo ir pastangų rezultatas, o jaunimui skirtas reikšmingas ir atsakingas vaidmuo.

Korp! Saja kandidatai ir nariai po susitikimo buvo įkvėpti ir sujaudinti. Tikime, jog Korp! Saja nariai yra vieni iš tų jaunuolių, pasiryžusių tobulinti savo šalį ir stiprinti jos laisvę bei nepriklausomybę. Šis susitikimas puikiai iliustruoja, kaip unikali patirtis gali sujaudinti ir įkvėpti, skatinti būti aktyviais piliečiais, prisidėti prie šalies vystymosi. Tikime, kad tai svarbu ne tik šiandien, bet ir ateityje, kai jaunimas priims vis daugiau atsakomybės už savo šalį! x

PRISIMENANT ŠAULIŲ SAJUNGOS ATKŪRIMĄ

1

TEKSTAS: Stasys Ignatavičius

NUOTRAUKOS: V. Putvinskio-Pūtvio klubo archyvas

1. Po priesaikos LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės nariai su vėliavomis žygiavo Kelmės gatvėmis iki buvusių Kelmės šaulių V. Putvinskio vardo šaulių namų.

Po ilgų okupacijos metų idėja atkurti Lietuvos šaulių sąjungą kilo 1989 metų pavasarį. Tuo metu tautinis sąjūdis, apėmęs visas Lietuvos gyvenimo sritis, skatino ir tarpukario Lietuvoje iki sovietinės okupacijos veikusių partijų bei visuomeninių organizacijų atkūrimą ir naujų steigimą. Žmonės būrėsi, vienijami tautinės idėjos, nepriklausomybės vizijos.

Žmonės būrėsi, vienijami tautinės idėjos, nepriklausomybės vizijos.

Juos visus vienijo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iškelta vėliava. Sąjūdžio vadovybė, norėdama apsaugoti organizuojamus renginius bei aktyvistus nuo kitamincių ir sovietinio saugomo agentų išpuolių ir provokacijų, organizavo saugos būrius, kurių nariai dėl nešiojamų žalių raiščių buvo vadinami žaliaraiščiais. Taigi, nuo žaliaraiščių ir prasidėjo Šaulių sąjungos atkūrimas. 1989 metų gegužės 12 dieną Kauno saugos būrių koordinatorių, LPS Kauno tarybos narys Romas Zykus Komprojekto salėje sušaukė saugos būrių vadų ir aktyvo susirinkimą. Jis kritikavo atskirų būrių veiklą, priekaištavo, kad kai kurie žaliaraiščiai lengvabūdiškai žiūri į jiems patikėtas užduotis.

Šio susirinkimo metu jis ir iškėlė mintį, kad ateityje galbūt reikėtų saugos būrių pagrindu atkurti Lietuvos šaulių sąjungą kaip organizaciją, turinčią savo struktūrą, tradicijas ir ideologiją. Man ši mintis iš karto įsmigo į sąmonę. Mano senelis Stasys Ignatavičius buvo tarpukario Geležinkeliečių šaulių rinktinės valdybos narys ir apie šią garbingiausią ir gausiausią organizaciją buvau daug skaitęs, daug apie ją pasakojo ir senelė. Būdamas 5-ojo greitojo reagavimo būrio vadas pasiūliau nelaukti ateities, o šaulių sąjungos atkūrimo procesą pradėti dabar. Užvirė karštos diskusijos. Dauguma vadų, baimindamiesi „ilgų KGB rankų“, „Maskvos reakcijos“, militaristinio „baubo“ ar pasisakydami, kad „neverta tampyti liūto už ūsų, kai sėdi jo narve“, buvo prieš šaulių organizacijos atkūrimą. Matyt, buvo paveikti sovietinės propagandos, kuri Šaulių sąjungą įvardijo kaip nacionalistinė, fašistinė, Smetonos režimą palaikiusia sukarinta organizacija.

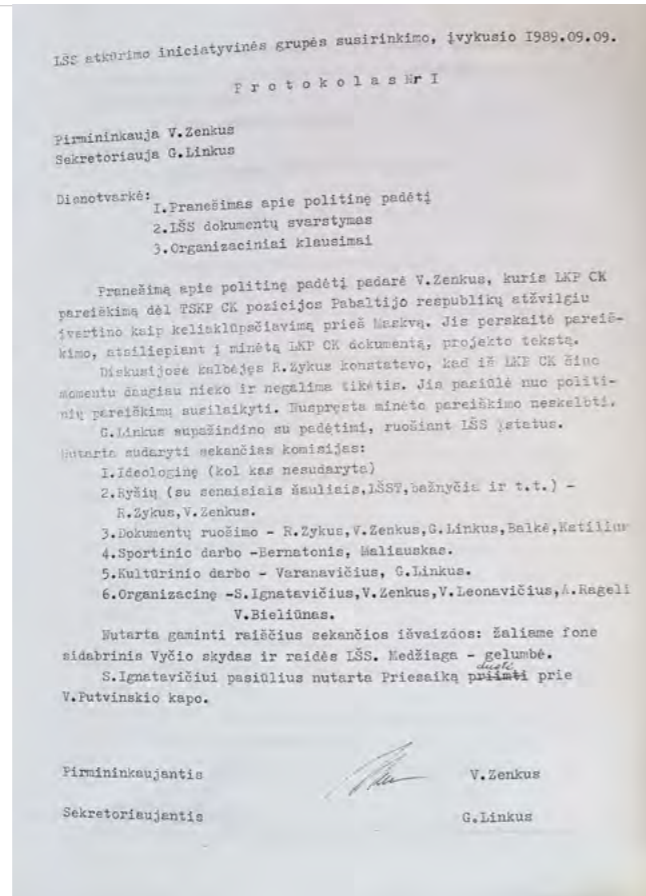
Vykstant diskusijai, pastebėjau, kad yra ir šalininkų, pasisakiusių už Šaulių sąjungos atkūrimą. Po susirinkimo juos (Algimantą Rigelį, Vytautą Zenkų, Valdemarą Leonavičių, Liutaurą Katilių) pasikviečiau nuošaliau pasikalbėti. Taip užgimė LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės branduolys. Beje, prieš Šaulių sąjungos atkūrimą buvo nusistatę ir kai kurie tuometės LPS Kauno tarybos nariai. Kai jau vyko atkūrimo procesas, buvome iškviešti į tarybos posėdį ir mums buvo pirštu pagrūmota „nu, nu, nu...“. Tik jau vėliau, po mūsų priesaikos, mūsų santykiai susireguliovo ir ėmėme glaudžiai bendradarbiauti ir organizuoti bendrus renginius. Apie idėją atkurti Šaulių sąjungą papasakojau savo saugos būrio (būrys daugiausia buvo suburtas iš mano bendradarbių – „Silvos“ fabriko darbuotojų) nariams ir jie palaikė mano siekius. Į iniciatyvinę grupę įstojo Vytautas Kaminskas, Algirdas Kodelskas (vėliau – Kauno Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės vadas), Remigijus Maliauskas, Antanas Bagdonavičius,

Ovidijus Bernatonis (dabar – LŠS išėivijoje vadas), Antanas Čižauskas. Jau birželio 1 dieną per „Tremtinio“ klubo ir Lietuvos demokratų partijos Kauno Dainų slėnyje organizuotą minėjimą, skirtą tarptautinei vaikų gynimo dienai, susirinkusiesiems oficialiai paskelbiau apie įkurtą Lietuvos šaulių sąjungos atkūrimo iniciatyvinę grupę ir pakviečiau prisijungti prie tarpukario Lietuvoje veikusios garbingiausios ir gausiausios visuomeninės organizacijos atkūrimo darbo. Organizacijos atkūrimo iniciatoriai rinko medžiagą apie tarpukario Šaulių sąjungą, ieškojo patikimų žmonių atkūrimo veiklai, kvietė į šią veiklą įsijungti tarpukario šaulius ir pokario partizanus, organizavo susitikimus, dalyvavo įvairiuose LPS ir kitų tautinių organizacijų renginiuose ir kt.

Rugpjūčio 19 dieną „Tremtinio“ laikraščio 12-ame numeryje buvo išspausdintas LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės nario V. Zenkaus straipsnis „Atkurime Lietuvos šaulių sąjungą“. Šiame straipsnyje skaitytojai buvo informuoti apie LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės įsteigimą, kviečiami buvę tarpukario šauliai, pokario partizanai, politiniai kaliniai, tremtiniai ir jaunimas įsijungti į kilnų ir Lietuvai reikalingą darbą – atkurti šaulių sąjungą. Straipsnyje taip pat skaitytojai buvo supažindinti su tarpukario Lietuvos šaulių sąjungos struktūra, veiklos principais, apžvelgta organizacijos kultūrinė, švietėjiška ir ideologinė veikla. Po šio straipsnio sulaukėme daugybės laišku, kuriuose buvo pareikšti norai dalyvauti LŠS atkūrimo veikloje. Pirmieji mums parašė Rimvydas Mintautas (1994–1997 metais – LŠS vadas), Vytautas Bastys ir žurnalistas Linas Jučas iš Vilniaus, Vincas Liorentas iš Skriaudžių, Juozas Atkočiūnas iš Panevėžio, Juozas Kavaliauskas ir Bronius Lukoševičius iš Kelmės, Adomas Bunevičius ir Algis Kašėta (dabar – Varėnos rajono meras) iš Varėnos, Vytautas Vaškys ir Jonas Šilinskas iš Klaipėdos, Vincas Urbonavičius iš Marijampolės, Vladas Majauskas iš Telšių ir kiti, kurie ir tapo šaulių dalinių savo vietovėse atkūrimo pradininkais.

Rugsėjo 9 dieną įvykusiame LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės susirinkime (protokolas Nr. 1), kuriame buvo patvirtintas įstatų projektas ir sudarytos iniciatyvinės grupės komisijos (darbo grupės), iškeliau mintį, kad esame sustiprėję ir atėjo laikas oficialiai paskelbti apie Šaulių sąjungos atkūrimą, organizuoti narių priesaiką Kelmėje prie Vlado Putvinskio kapo. Šiai minčiai buvo pritarta, prasidėjo įgyvendinimo darbai. »

Ankstų rytą rinkomės prie Prisikėlimo bažnyčios. Kadangi mums nespėjo pasiūti šauliškos vėliavos, buvo nutarta pašventinti tautinę Vyties vėliavą, kurią padovanojo „Tremtinio“ klubas, ir prie jos duoti priesaiką.

2

Kitas iniciatyvinės grupės posėdis (protokolas Nr. 2) įvyko rugsėjo 11 dieną ir jame buvo informuota, kad pavyko susisiekti su Kelmėje ir Skriaudžiuose gyvenančiais tarpukario šauliais, kurie pritarė priesaikos davimui prie V. Putvinskio kapo. Buvo nutarta prisiekti rugsėjo 20 dieną ir ceremoniją pradėti vėliavos šventinimu Kauno Prisikėlimo bažnyčioje. Ceremonijai ruošiantis, greitai prabėgo laikas ir atėjo rugsėjo 20-oji... Ankstų rytą rinkomės prie Prisikėlimo bažnyčios. Kadangi mums nespėjo pasiūti šauliškos vėliavos, buvo nutarta pašventinti tautinę Vyties vėliavą, kurią padovanojo „Tremtinio“ klubas, ir prie jos duoti priesaiką.

Šv. Mišių metu mūsų kapelionas Vincentas Jalinskas (buvo mums paskirtas kardinolo Vincento Sladkevičiaus) savo pamokslė prisiminė tarpukario Lietuvos karių ir šaulius, pagerbė žuvusiųjų už Lietuvos laisvę atminimą, LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės nariams palinkėjo stiprybės ir ryžto tęsiant garbingos organizacijos veiklą. Šventindamas vėliavą, jis pareiškė, kad jis atlieka garbingą pareigą ir tai jam pirmoji atgimstančios Lietuvos šventinama vėliava. Po Šv. Mišių ir vėliavos šventinimo ceremonijos sėdome į išnuomotą autobusą ir išvažiavome į Kelmę. O. Bernatonis ir V. Zenkus savo

automobiliais į Kelmę vežė tarpukario šaulius iš Skriaudžių ir Veiverių. Kelmėje mūsų jau laukė senieji Kelmės šauliai – Juozas Kavaliauskas ir Bronius Lukoševičius, grupė tautininkų iš Vilniaus, vadovaujami Vytauto Basčio, Vytauto Jančiausko ir Eugenijaus Martinkaus. Išsirikiavome ir nužygiavome prie V. Putvinskio kapo. Padėjome vainiką, gėlių, uždegėme žvakučių. Prie kapo trumpai pasisakė LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės narys V. Zenkus, mus palaimino Kelmės Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios klebonas Izidorius Butkus, tarpukario šaulys J. Kavaliauskas. Ir štai pati iškilmingiausia ceremonijos dalis. Šauliai išsirikiavo prie kapo, priesaikos tekstą skaitė iniciatyvinės grupės narys V. Leonavičius, vėliavą laikė iniciatyvinės grupės narys, tarpukario šaulys, partizanas Juozas Armonaitis-Triupas. Pakartoję priesaikos žodžius, visi priėjome prie vėliavos, priklaupėme ir pabučiavome vėliavos kraštėlį.

Tą dieną prisiekė ir oficialiai atkūrė (taip buvo nutarta, kad priesaikos datą laikyti LŠS atkūrimo diena) Lietuvos šaulių sąjungą Romualdas Zykus (LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės pirmininkas), Stasys Ignatavičius (LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės atsakingasis sekretorius), A. Ragelis, V. Zenkus, V. Leonavičius, O. Bernatonis,

3

Kartais manęs paklausia apie mano vaikus. Aš atsakau, kad turiu du sūnus ir dukrą – Lietuvos šaulių sąjungą. Manau, kad tokiam atsakymui turiu teisę...

2. LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės susirinkimai buvo protokoluojami.

3. Šauliai prie V. Putvinskio-Pūtvio kapo ištarė priesaikos žodžius.

Juozas Remeikis, Valdas Bieliūnas, R. Maliauskas, A. Kodelskas, V. Kaminskas, Linas Jakštas, Marius Sinkevičius, Liutauras Katilius, Juozas Armonaitis, Stasys Kvičinskis, Gintaras Linkus ir Darius Balkė.

Po priesaikos mus pasveikino Skriaudžių šaulė nuo 1919 metų Ona Džekčiorienė, tautininkas Vytautas Bastys, buvęs 1919 metų Lietuvos kariuomenės savanoris, tarpukario šaulys Bronius Lukoševičius ir iniciatyvinės grupės narys, partizanas J. Armonaitis. Ceremonija baigėsi skambia „Tautiška giesme“.

J. Kavaliauskui pasiūlius, su vėliavomis pražygiavome Kelmės gatvėmis iki buvusio Kelmės šaulių V. Putvinskio vardo šaulių namų, kuriuose tuo metu buvo įsikūręs Kelmės rajono Vykdomasis komitetas. Vietos milicininkų ir sovietinių saugumiečių (pastebėjome, kad esame fotografuojami) lydimi pasiekėme pastatą. Nutarėme pakilti į antrą aukštą, kuriame buvo Vykdomojo komiteto pirmininko kabinetas, ir pareikalauti grąžinti šaulių namus. Kildami į antrą aukštą, išgąsdinome valytoją, kuri pamačiusi mūsų delegaciją iš nuostabos net kibirą išmetė iš rankų. Vykdomojo komiteto pirmininkas mus priėmė draugiškai, iš klausė mūsų informaciją apie atkurtą šaulių sąjungą ir reikalavimus grąžinti

šaulių namus, pažadėjo svarstyti ir skirti patalpas vietas šauliams. Apžiūrėję istorinį pastatą, sėdome į autobusą ir su pakiliai šventiška nuotaika patraukėme į Kauną. Teko pastebėti, kad iki pat Kauno rajono ribos mus pasikeisdamos sekė dvi juodos „Volgos“. Nuo rugsėjo 20 dienos prasidėjo naujas Lietuvos šaulių sąjungos gyvavimo etapas. Buvo skrydžių ir nuopolių, netekčių, sunkių išbandymų 1991 metų sausio–rugpjūčio mėn., kovos už įstatymą kelias. Ir dabar, kai mūsų organizacija turi įstatymą, šaulių indėlis su kiekviena diena mūsų valstybės gynybiniame kontekste, pilietinio ugdymo, jaunimo auklėjimo, kultūros, švietimo ir kituose gyvenimiškuose frontuose yra vis svaresnis ir svaresnis. Manau, kad ne veltui Šaulių sąjungos įkūrėjas, ideologas ir pirmasis viršininkas Vladas Putvinskis šaulius vadino mūsų tautos riteriais ir šį vardą mes pateisiname savo kilniais darbais Lietuvai ir jos žmonėms. Kartais manęs paklausia apie mano vaikus. Aš atsakau, kad turiu du sūnus ir dukrą – Lietuvos šaulių sąjungą. Manau, kad tokiam atsakymui turiu teisę... x

1

ELGETOS LIETUVOJE

TEKSTAS: Birutė Malaškevičiūtė

Jei kada susapnuosite elgetą – laukite rūpesčių. Taip pranašauja sapnų aiškintojai. Tačiau jeigu sapne elgetai duosite išmaldą – jūsų lauks sėkmė, pelnas, nutikus nelaimei būtinai sulauksite palaikymo ir paramos. Priduria tie patys sapnų reikšmių žinovai, kurie taip sakydami nieko naujo ar kažko paslaptingo neišpranašauja. Ne vieną šimtmetį elgetai duoti išmaldą reikė savaip įsiteikti Dievui, nes elgeta buvo tarsi tarpininkas tarp Dievo ir žmogaus. Už išmaldą atsidėkodamas maldomis. Evangelijose pagal Matą ir Luką irgi kalbama apie išmaldos davimo reikšmę. Elgetavimo tradicija, užgimusi tarp vienuolių, vėliau persimetė į pasaulietinį gyvenimą. Ne išimtis buvo ir Lietuva. Elgetomis žmonės tapdavo dėl įvairių priežasčių. Skyrėsi miesto ir kaimo elgetos.

1. Pirmojo pasaulinio karo vokiškas atvirukas „Gyventojų tipai Radviliškyje“ (manoma, kad tai Radviliškio elgetos).

2. Pirmojo pasaulinio karo vokiškas atvirukas „Šiauliai – 110 metų senas elgeta“.

14

PIRMIEJI ELGETOS – VIENUOLIAI

Europoje XII–XIII amžiuje kūrėsi pranciškonų ir dominikonų ordinai, kurie tapo elgetaujanciais ordiniais. Žmonėms nešdami tikėjimą jie išgyvendavo dėl aukų, sakydami, kad taip juos globoja Dievas. Gaudami auką [išmaldą] – atsidėkodavo malda. Taip susiklostė tradicija, kad elgeta tampa savotišku tarpininku tarp žmogaus ir Dievo. Evangelijoje pagal Luką sakoma: „Išparduokite savo turtą ir išdalykite jį išmaldai. Įsitaisykite sau piniginių, kurios nesusidėvi, kraukite nenykstantį lobį danguje, kur joks vagis neprieis ir kandys nesuėš.“ O Evangelijoje pagal Matą buvo pabrėžiama, kad davus išmaldą nereikia tuo puikuotis: „Todėl, dalydamas išmaldą, netrimituok sinagogose ir gatvėse, kaip daro veidmainiai, kad būtų žmonių giriami. Iš tiesų sakau jums: jie jau atsiėmė užmokestį. Kai tu daliji išmaldą, tenežino tavo kairė, ką daro dešinė, kad tavo išmalda liktų slaptoje, o tavo Tėvas, regintis slaptoje, tau atlygins.“

Lietuvoje elgetos buvo vadinami ubagais iš slaviško „u Boga“ [pas Dievą], neretai juos pavadindavo ir žebrokais iš lenkiško „žebrok“ – reiškiančio elgetą. Elgetos meldavosi už aukotojus, jų namus, gerovę, mirusius artimuosius ir pan. Jei kuris elgeta paimdavo išmaldą ir nesimeldavo – sakydavo, kad tai netikras elgeta.

PASAULEČIŲ ELGETAVIMO PRIEŽASTYS

Elgetavo žmonės dėl įvairių priežasčių. Vieni būdavo nuo vaikystės luoši, negalintys dirbti fizinių darbų, kiti – susižaloję nelaimingų atsitikimų metu. Buvo psichikos ligonių, kurie nelikus artimųjų priversti elgetauti. Nusenę beturčiai, kuriems negalėjo pagelbėti vaikai, našliai, viengungiai, našlaičiai. Dar viena kategorija elgetaujantiųjų buvo vadinami padegėliais. Tai žmonės, kurių namai sudegė trenkus žaibui, per nelaimingą nutikimą ar neatsargų atsitikimą. Šie paprastai važinėdavo po kaimus vežimu, pasakodavo savo istoriją ir prašydavo pagelbėti, kas kuo gali. Neretai valdžios atstovas išrašydavo dokumentą apie gaisro pasekmes, kad turėtų įrodymą. Tačiau kalbos apie tokius įvykius greitai pasklisdavo apylinkėse, todėl žmonės žinodavo, kas ir kur nutiko.

ELGETŲ IŠVAIZDA

Elgetos dėvėdavo drabužius, kuriuos jiems atiduodavo žmonės: senus, nunešiotus, neretai suplyšusius. Dažnas vaikščiodavo su lazda: vyresni pasiramščiuodavo, jaunesni – apsigindavo nuo šunų. Savo išvaizda ne itin rūpinosi. Jeigu per daug nusiprausi ar vyrai barzdą nusiskus –

ne taip graudžiai atrodys, gali pagailėsi išmaldos.

Kokie buvo elgetų maišai, į kuriuos sudėdavo gautą išmaldą, puikiai yra aprašęs etnologas Jonas Mardosa: „Gautai naudai susidėti turėjo pasiūtus iš audklo maišus. Dažniausiai maišas buvo su ilgu pasaitu, todėl jį persimesdavo įstrižai per petį. Jei nešdavosi ir antrą maišą, jį persimesdavo per kitą petį. Kartais turėdavo dar ir pintą krepšį [kašę] arba vaikščiojo vien su juo. Krepšys kabėdavo ant krūtinės ir ypač tiko įsimesti gautą kiaušinį. Ant nugaros tada kabodavo medžiaginis maišelis. Paprastai maišo ar krepšio viduje būdavo dar ne vienas mažesnis maišelis, pritaikytas miltams, kruopoms ir kitiems biriams produktams susipilti. Kartais elgetos būdavo gana išradingi – rodydavo tik vieną maišą, bet jei išmaldos duodavo daug, tuojau išsitraukdavo ir kitą.“

Kaip atrodė XX amžiaus pradžios Lietuvos elgetos, galima pamatyti vokiškuose atvirukuose, išleistuose Pirmojo pasaulinio karo metu. Šių atvirukų galima įsigyti internetiniuose aukcionuose.

MIESTO ELGETOS

Miesto elgetos pasižymėjo jūžulumu, apsukrumu, neretai melavo, simuliuo ligą ar luošumą, mieliau imdavo pinigus nei maisto produktus.

Vilniuje elgetos XVII amžiaus I pusėje turėjo net savo cechą. Miesto magistratas, neapsikentęs ir neradęs būdo, kaip su jais kovoti, kreipėsi į karalių prašydamas suteikti privilegiją Vilniaus elgetų cechui. Privilegijoje buvo apibrėžtas cecho narių elgesys: negirtauti, nesivalkioti aplink smukles, negiedoti nepadorių dainų, tik šventas giesmes, buvo draudžiama moterims su mažais vaikais voliotis gatvėse, o žaizdos turėjo būti aprištos švaria balta skepeta, uždrausta sveikiems vedžioti akluosius. Cechas sprendė įvairius socialinės pagalbos klausimus, turėjo savo patalpas, iždą. Nepaklusę taisyklėms galėjo būti išvyti iš miesto.

1787 metais karalius Stanislovas Augustas paskelbė aktą [universalą], kuriuo perspėjo apie elgetų keliamus pavojus, kvietė apsaugoti nuo veltėdžių ir suregistruoti žmones, gyvenančius iš išmaldos. Negalintiems dirbti elgetoms turėjo būti išduoti specialūs ženklai [juos prisisegus buvo galima prašyti išmaldos], dokumentai, patvirtinantys ženklų teisėtumą, ir dokumentas, kad neserga užkrečiama liga. Neturinčiuosius šių dokumentų buvo galima visiems norintiems gaudyti ir naudoti bet kokiame darbe. Šie sumanymai nebuvo įgyvendinti...

2

KAIMO ELGETOS

Kaimo elgetos dažniausiai išmaldos prašydavo savo parapijose. Tik per atlaidus ar kokius didesnius šventinius susibūrimus palikdavo įprastas vietas ir keliaudavo keliolika kilometrų. Parapijoje kiekvienas žinojo vietinių elgetų gyvenimo istorijas, todėl nebuvo prasmės meluoti, kodėl toks tapai ir simuliuoti luošumo. Neretai juos priimdavo kaip kaimo bendruomenės narius, kuriems nepasisėkė ir kuriais reikia rūpintis. Elgetoms suteikdavo nakvynę, pasirūpindavo jų higiena [sudarydavo sąlygas nusiprausti, krosnyje iškaitindavo drabužius nuo parazitų, neretas elgeta būdavo utėlėtas], mirus laidodavo. Kaimo elgetos vieną kitą pinigėlį gaudavo tik per atlaidus, paprastai jie buvo remiami maisto produktais, drabužiais.

Kaimuose išmaldą duodavo tik namų šeiminiškė. Jei jos nebūdavo – nebent vyresnioji dukra, tačiau tik iš anksto sutarus. Kiti šeimos nariai to nedarė.

Sovietmečiu nykstant tradiciniam kaimui išnyko ir tradicinis elgetavimas. x

SPALIS

Spalis 3 d. – 1919 metais įkurtas Rokiškio šaulių skyrius-rinktinė.

Spalis 5 d. – 1895 metais gimė Lietuvos kariuomenės savanoris, LŠS viršininkas, vienas iš LŠS Tremtyje atkūrėjų ir Laikinosios centro valdybos narys plk. Mykolas Kalmantas. Mirė 1976 metų birželio 6 dieną Čikagoje (JAV).

Spalis 6 d. – 1873 metų spalio 6 dieną Rygoje gimė VLADAS GERARDAS PUTVINSKIS. Mirė 1929 metų kovo 5 dieną Kaune.

Spalis 6 d. – 1919 metų spalio 6 dieną Mato Šalčiaus iniciatyva įsteigtas Kalvarijos šaulių skyrius.

Spalis 9 d. – 1899 metais Šilo Pavėžupio dvare gimė Šaulių sąjungos veikėja, Kauno šaulių būrio moterų šaulių sekcijos pirmininkė ir pirmoji vadė, viena iš LŠST atkūrėjų Ona Putvinskaitė-Tercijonienė. Mirė 1972 metų vasario 5 dieną Buntone (JAV).

Spalis 13 d. – 1919 metais įkurtas Tauragės šaulių skyrius-rinktinė.

Spalis 13 d. – 1920 metais įkurtas Mažeikių šaulių skyrius-rinktinė.

Spalis 14 d. – 1899 metais Marijampolės apskr., Višakio Rūdos vlsč., Runkių sodžiuje, gimė Kauno gimnazistų šaulių būrio vadas Vincas Dovydaitis. Gindamas Valkininkus 1920 metų spalio 19 dieną žuvo. Pirmasis šaulių būrio vadas, žuvęs Nepriklausomybės kovose.

Spalis 17 d. – 1919 metais įkurtas Jurbarko šaulių skyrius.

Spalis 20 d. – 1919 metais įsteigtas Raseinių šaulių skyrius-rinktinė.

Spalis 21 d. – 1919 metais įsteigtas Ukmergės šaulių skyrius-rinktinė.

Spalis 22 d. – 1919 metais įsteigtas Alytaus šaulių skyrius-rinktinė.

Spalis 23 d. – 1900 metais Šilo Pavėžupio dvare gimė LŠS šaulių moterų vadė, viena iš LŠST atkūrėjų, LŠST Laikinosios centro valdybos narė Sofija Pūtvytė-Mantautienė. Mirė 1984 metų balandžio 5 dieną Putname (JAV).

Spalis 25 d. – KONSTITUCIJOS DIENA. 1992 metais patvirtinta naujoji Lietuvos Respublikos Konstitucija.

Spalis 31 d. – 1876 metais gimė dailininkas, vienas iš Šaulių sąjungos įkūrėjų, ilgametis LŠS Centro valdybos narys ir pirmininkas (1924–1934 metais), „Trimito“ atsakingasis redaktorius prof. Antanas Žmuidzinaičius. Mirė 1966 metų rugpjūčio 9 dieną Kaune.

Spalis 31 d. – 1920 metais įsteigtas Telšių šaulių skyrius-rinktinė.

ISTORINIS DOKUMENTINIS FILMAS PULKININKUI JUOZUI VITKUI-KAZIMIERAIČIUI ATMINTI

VAIDINA: DAINIUS KAZLAUSKAS, GABLIJA SIURBYTĖ, ROBERTAS LENARTAVIČIUS, JUSTINAS KAZIMIERAS JARUSEVIČIUS, TAJIUS BALSYS, DOBILAS SAKALAUSKAS, MYKOLAS LAPĖ, VAKARĖ SAKALAUSKAITĖ, MOTTIEJUS LAPĖ
 SCENARIJAUS AUTORE IR REŽISIERĖ AGNĖ ŽALANSKAITĖ PASTATYMINIŲ SCENŲ IR MONTAŽO REŽISIERIUS: ŠAULIUS PALIUKAS OPERATORIAU MYKOLAS ALEKNA, DARIUS MEILIS
 MUZIKOS AUTORIUS IR GARSO REŽISIERIUS ANDRIUS LAUCIČIUS GARSO TAKELIO ELEMENTAI UPPIGHT MUSIC FILMO ANONSO AUTORIUS TOMAS SVIDERSKIS MAKING-OF AUTORIUS VALDAS VIESNAUSKAS DIZAINERIS AUDRIUS APRIAUSKAS
 FOTOGRAFAI AUGUSTAS DIDŽALVIS, MANTAS BARTASEVIČIUS KOSTIUMŲ DAILININKĖ LIEPA PIVORAITĖ LOKACIJŲ DAILININKĖ ALEKSANDRA KORYAKINA (UKRAINA) GRIMO DAILININKĖS BARBARA SUŠKEVIČ, KRISTINA DOBROVILSKIENĖ, JUSTINA KRASAUSKAITĖ
 PASNEKOVAI DR. ARVIDAS ANUSAUSKAS, KUN. GINTARAS VITKUS S.J. ERNESTAS KUČKALIS PRODUISERĖ AGNĖ ŽALANSKAITĖ VYKANTIEJI PRODUISERIAI VAIDOTAS VAIČKUS, KAROLIS BAGDONAS VIRIAUSIŠIS REKONSTRUKTORIUS PAMŪNAS SKVIRECKAS
 KOMUNIKACIJOS VADOVAS MANTVIDAS ŽALĖNAS REKLAMOS AGENTŪRA UAB CINEMA ADS GAMYBOS ĮMONĖ VSI VERTI MEDIA
 MECENATAI PULKININKO JUOZO VITKAUS-KAZIMIERAIČIO ATMINTIMO DRAUGLJA, LIETUVOS KARIUOMENĖ, LIETUVOS NACIONALINIS RADIJAS IR TELEVIZIJA, VYDŪNO JAUNIMO FONDAS (ANTANO DUNO ŽILDS PALIKIMAS)

KINO TEATRUOSE NUO RUGSĖJO 29 D.

TRIMITAS

IR PRIEŠ ŠIMTMETĮ SKAITYTAS

+
Užsiprenumeruok
„TRIMITĄ“ ir
paragink kitą!

Žurnalas TRIMITAS leidžiamas kas mėnesį.

Žurnale TRIMITAS – šaulystė, karyba, istorija, kelionės, pasaulio pažinimas, išgyvenimo patirtys, lauko virtuvė ir galvosūčiai. Kiekvienam yra ką skaityti.

Žurnalą TRIMITAS galima užsiprenumeruoti Lietuvos pašto skyriuose ir internetu:

www.zurnaluprenumerata.lt
www.prenumeruok.lt

Prenumeratos kaina:

12 mėn. – 20 eurų
6 mėn. – 10 eurų
3 mėn. – 5 eurai